

I

(Zakonodajni akti)

UREDBE

UREDBA (EU) 2021/694 EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA

z dne 29. aprila 2021

o vzpostavitvi programa Digitalna Evropa in razveljavitvi Sklepa (EU) 2015/2240

(Besedilo velja za EGP)

EVROPSKI PARLAMENT IN SVET EVROPSKE UNIJE STA –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije ter zlasti člena 172 in člena 173(3) Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

po posredovanju osnutka zakonodajnega akta nacionalnim parlamentom,

ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora ⁽¹⁾,

ob upoštevanju mnenja Odbora regij ⁽²⁾,

v skladu z rednim zakonodajnim postopkom ⁽³⁾,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Ta uredba določa finančna sredstva za program Digitalna Evropa (v nadaljnjem besedilu: Program) za obdobje 2021–2027, ki za Evropski parlament in Svet v okviru letnega proračunskega postopka pomenijo prednostni referenčni znesek v smislu točke 18 Medinstitucionalnega sporazuma z dne 16. decembra 2020 med Evropskim parlamentom, Svetom Evropske unije in Evropsko komisijo o proračunski disciplini, sodelovanju v proračunskih zadevah in dobrem finančnem poslovanju ter novih virih lastnih sredstev, vključno s časovnim načrtom za uvedbo novih virov lastnih sredstev ⁽⁴⁾.
- (2) Program bi bilo treba vzpostaviti za obdobje sedmih let, da se njegovo trajanje uskladi s trajanjem večletnega finančnega okvira iz Uredbe Sveta (EU, Euratom) 2020/2093 ⁽⁵⁾ (v nadaljnjem besedilu: večletni finančni okvir za obdobje 2021–2027).

⁽¹⁾ UL C 62, 15.2.2019, str. 292.

⁽²⁾ UL C 86, 7.3.2019, str. 272.

⁽³⁾ Stališče Evropskega parlamenta z dne 17. aprila 2019 (še ni objavljeno v Uradnem listu) in stališče Sveta v prvi obravnavi z dne 16. marca 2021 (UL C 124, 9.4.2021, str. 1). Stališče Evropskega parlamenta z dne 29. aprila 2021 (še ni objavljeno v Uradnem listu).

⁽⁴⁾ UL L 433I, 22.12.2020, str. 28.

⁽⁵⁾ Uredba Sveta (EU, Euratom) 2020/2093 z dne 17. decembra 2020 o določitvi večletnega finančnega okvira za obdobje 2021–2027 (UL L 433I, 22.12.2020, str. 11).

- (3) Za Program se uporablja Uredba (EU, Euratom) 2018/1046 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁶⁾ (v nadaljnjem besedilu: finančna uredba). Finančna uredba določa pravila za izvrševanje proračuna Unije, vključno s pravili o nepovratnih sredstvih, nagradah, javnih naročilih, posrednem upravljanju, finančnih instrumentih, proračunskih jamstvih, finančni pomoči in o povračilu zunanjim strokovnjakom.
- (4) V skladu s členom 193(2) finančne uredbe se lahko nepovratna sredstva dodelijo za ukrep, ki se je že začel izvajati, pod pogojem, da vložnik lahko dokaže, da je bilo treba ukrep začeti izvajati pred podpisom sporazuma o nepovratnih sredstvih. Vendar v takšnih primerih stroški, nastali pred datumom vložitve vloge za nepovratna sredstva, niso upravičeni, razen v ustrezno utemeljenih izjemnih primerih. Da pri zagotavljanju podpore Unije ne bi prihajalo do motenj, ki bi lahko škodovala interesom Unije, bi moralo biti v sklepu o financiranju za omejeno obdobje na začetku večletnega finančnega okvira za obdobje 2021–2027 in le v ustrezno utemeljenih primerih mogoče določiti, da so dejavnosti in z njimi povezani stroški upravičeni od začetka proračunskega leta 2021, tudi če so bili izvedeni in so nastali pred vložitvijo vloge za nepovratna sredstva.
- (5) V skladu s finančno uredbo, Uredbo (EU, Euratom) št. 883/2013 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁷⁾ ter uredbami Sveta (ES, Euratom) št. 2988/95 ⁽⁸⁾, (Euratom, ES) št. 2185/96 ⁽⁹⁾ in (EU) 2017/1939 ⁽¹⁰⁾ se finančni interesi Unije zaščitijo s sorazmernimi ukrepi, ki vključujejo ukrepe v zvezi s preprečevanjem, odkrivanjem, odpravljanjem in preiskovanjem nepravilnosti, tudi goljufij, z izterjavo izgubljenih, neupravičeno izplačanih ali nepravilno porabljenih sredstev ter po potrebi z naložitvijo upravnih sankcij. Zlasti je v skladu z uredbama (Euratom, ES) št. 2185/96 in (EU, Euratom) št. 883/2013 Evropski urad za boj proti goljufijam (OLAF) pooblaščen za izvajanje upravnih preiskav, vključno s pregledi in inšpekcijami na kraju samem, da bi ugotovil, ali je prišlo do goljufije, korupcije ali kakršnega koli drugega nezakonitega ravnanja, ki škodi finančnim interesom Unije. Evropsko javno tožilstvo (EJT) je v skladu z Uredbo (EU) 2017/1939 pooblaščen za preiskovanje in pregon kaznivih dejanj, ki škodijo finančnim interesom Unije, kot je določeno v Direktivi (EU) 2017/1371 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹¹⁾.

V skladu s finančno uredbo mora vsaka oseba ali subjekt, ki prejema sredstva Unije, v celoti sodelovati pri zaščiti finančnih interesov Unije, Komisiji, OLAF, Računskemu sodišču in, za tiste države članice, ki so vključene v okrepljeno sodelovanje na podlagi Uredbe (EU) 2017/1939, EJT podeliti potrebne pravice in dostop ter zagotoviti, da vse tretje strani, ki so vključene v izvrševanje sredstev Unije, podelijo enakovredne pravice.

- (6) Na podlagi Sklepa Sveta 2013/755/EU ⁽¹²⁾ bi morali biti osebe in subjekti s sedežem v čezmorskih državah in ozemljih upravičeni do financiranja v skladu s pravili in cilji Programa ter morebitnimi ureditvami, ki se uporabljajo za državo članico, s katero je povezana zadevna čezmorska država ali ozemlje. Komisija bi morala spremljati in redno ocenjevati učinkovitost njihovega sodelovanja v Programu.

⁽⁶⁾ Uredba (EU, Euratom) 2018/1046 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. julija 2018 o finančnih pravilih, ki se uporabljajo za splošni proračun Unije, spremembi uredb (EU) št. 1296/2013, (EU) št. 1301/2013, (EU) št. 1303/2013, (EU) št. 1304/2013, (EU) št. 1309/2013, (EU) št. 1316/2013, (EU) št. 223/2014, (EU) št. 283/2014 in Sklepa št. 541/2014/EU ter razveljavitvi Uredbe (EU, Euratom) št. 966/2012 (UL L 193, 30.7.2018, str. 1).

⁽⁷⁾ Uredba (EU, Euratom) št. 883/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. septembra 2013 o preiskavah, ki jih izvaja Evropski urad za boj proti goljufijam (OLAF), ter razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1073/1999 Evropskega parlamenta in Sveta in Uredbe Sveta (Euratom) št. 1074/1999 (UL L 248, 18.9.2013, str. 1).

⁽⁸⁾ Uredba Sveta (ES, Euratom) št. 2988/95 z dne 18. decembra 1995 o zaščiti finančnih interesov Evropskih skupnosti (UL L 312, 23.12.1995, str. 1).

⁽⁹⁾ Uredba Sveta (Euratom, ES) št. 2185/96 z dne 11. novembra 1996 o pregledih in inšpekcijah na kraju samem, ki jih opravlja Komisija za zaščito finančnih interesov Evropskih skupnosti pred goljufijami in drugimi nepravilnostmi (UL L 292, 15.11.1996, str. 2).

⁽¹⁰⁾ Uredba Sveta (EU) 2017/1939 z dne 12. oktobra 2017 o izvajanju okrepljenega sodelovanja v zvezi z ustanovitvijo Evropskega javnega tožilstva (EJT) (UL L 283, 31.10.2017, str. 1).

⁽¹¹⁾ Direktiva (EU) 2017/1371 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. julija 2017 o boju proti goljufijam, ki škodijo finančnim interesom Unije, z uporabo kazenskega prava (UL L 198, 28.7.2017, str. 29).

⁽¹²⁾ Sklep Sveta 2013/755/EU z dne 25. novembra 2013 o pridružitvi čezmorskih držav in ozemelj Evropski uniji (Sklep o pridružitvi čezmorskih držav in ozemelj) (UL L 344, 19.12.2013, str. 1).

- (7) Na podlagi odstavkov 22 in 23 Medinstitucionalnega sporazuma z dne 13. aprila 2016 o boljši pripravi zakonodaje ⁽¹³⁾ bi bilo treba Program oceniti na podlagi informacij, zbranih v skladu s posebnimi zahtevami glede spremljanja, ki ustrezajo obstoječim potrebam in so v skladu z Uredbo (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁴⁾, pri tem pa se izogibati nalaganju upravnega bremena, zlasti državam članicam, in pretiranemu urejanju ter upoštevati obstoječe okvire za merjenje in primerjalno analizo na digitalnem področju. Te zahteve bi morale po potrebi vključevati merljive kvantitativne in kvalitativne kazalnike kot podlago za ocenjevanje dejanskih rezultatov Programa.
- (8) Program bi moral zagotoviti popolno preglednost in odgovornost inovativnih finančnih instrumentov in mehanizmov, ki zadevajo proračun Unije, zlasti v zvezi z njihovim prispevkom k doseganju ciljev Unije, in to tako glede začetnih pričakovanj kot končnih rezultatov.
- (9) Na digitalnem vrhu v Talinu septembra 2017 in v sklepih Evropskega sveta z dne 19. oktobra 2017 je bilo sporočeno, da mora Unija vlagati v digitalizacijo svojih gospodarstev in se posvetiti vrzelim v veččinah, z namenom ohranitve in obogatitve evropske konkurenčnosti in inovacij, kakovosti življenja in družbene strukture. Evropski svet je ugotovil, da digitalna preobrazba nudi ogromno priložnosti za inovacije, rast in delovna mesta, da bo prispevala h globalni konkurenčnosti ter da bo spodbudila ustvarjalno in kulturno raznolikost. Da se te priložnosti izkoristijo, se je treba kolektivno soočiti z nekaterimi izzivi, ki jih predstavljata digitalna preobrazba in pregled politik, povezanih z digitalno preobrazbo.
- (10) Evropski svet je sklenil zlasti, da bi morala Unija nujno obravnavati nove trende, vključno z vprašanji, kot so umetna inteligenca in tehnologije porazdeljenih evidenc (npr. veriženje podatkovnih blokov), ob hkratnem zagotavljanju visoke ravni varstva podatkov popolnoma v skladu z Uredbo (EU) 2016/679, digitalnih pravic, temeljnih pravic in etičnih standardov. Evropski svet je Komisijo pozval, naj do začetka leta 2018 predloži evropski pristop k umetni inteligenci in potrebne pobude za okrepitev okvirnih pogojev, da bi Unija lahko raziskala nove trge s korenitimi inovacijami, ki temeljijo na tveganju, in vnovič potrdila vodilno vlogo svoje industrije.
- (11) K izgradnji trdnega evropskega digitalnega gospodarstva in družbe bi pripomoglo dobro izvajanje Instrumenta za povezovanje Evrope, vzpostavljenega z Uredbo Evropskega parlamenta in Sveta, ter Evropskega zakonika o elektronskih komunikacijah, vzpostavljenega z Direktivo (EU) 2018/1972 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁵⁾.
- (12) V svojem sporočilu z dne 14. februarja 2018 z naslovom „Nov in sodoben večletni finančni okvir, s katerim bo lahko EU učinkovito uresničevala svoje prioritete po letu 2020“ Komisija ob upoštevanju možnosti za novi večletni finančni okvir navaja program za digitalno preobrazbo Evrope, ki bi zagotovil velik napredek pri doseganju pametne rasti na področjih, kot so visoka raven kakovostne podatkovne infrastrukture, povezljivosti in kibernetске varnosti. Evropa bi se s Programom potegovala za vodilni položaj na področjih superračunalništva, interneta naslednje generacije, umetne inteligence, robotike in velepodatkov (*big data*). S tem bi se na področju digitalnega gospodarstva okrepil konkurenčni položaj industrije in podjetništva v Evropi ter bi se pomembno vplivalo na premoščanje in zapolnjevanje vrzeli v veččinah po vsej Uniji, da bi državljani imeli potrebne veščine in znanje za soočenje z digitalno preobrazbo.
- (13) V sporočilu Komisije z dne 25. aprila 2018 z naslovom „Na poti k skupnemu evropskemu podatkovnemu prostoru“ so novi bodoči ukrepi obravnavani kot ključen korak v smeri skupnega podatkovnega prostora v Uniji, celovitega digitalnega območja takšne razsežnosti, ki bo omogočila razvoj in inovativnost novih proizvodov in storitev na podlagi podatkov.

⁽¹³⁾ UL L 123, 12.5.2016, str. 1.

⁽¹⁴⁾ Uredba (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. aprila 2016 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov ter o razveljavitvi Direktive 95/46/ES (Splošna uredba o varstvu podatkov) (UL L 119, 4.5.2016, str. 1).

⁽¹⁵⁾ Direktiva (EU) 2018/1972 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o Evropskem zakoniku o elektronskih komunikacijah (UL L 321, 17.12.2018, str. 36).

- (14) Splošna cilja Programa bi morala biti podpora digitalni preobrazbi industrije in spodbujanje boljšega izkoriščanja industrijskega potenciala politik na področju inovacij, raziskav in tehnološkega razvoja v korist državljanov in podjetij po vsej Uniji, tudi v njenih najbolj oddaljenih in gospodarsko prikrajšanih regijah. Program bi moral biti sestavljen iz petih specifičnih ciljev, ki ustrezajo ključnim področjem politike, in sicer: visokozmogljivostno računalništvo, umetna inteligenca, kibernetna varnost in zaupanje, napredne digitalne veščine ter uvajanje in optimalna uporaba digitalnih zmogljivosti ter interoperabilnost. Na vseh teh ključnih področjih politike bi moral biti cilj Programa tudi boljša usklajenost med politikami Unije, držav članic in regij, pa tudi združevanje zasebnih in industrijskih sredstev, da se naložbe povečajo in sinergije okrepijo. Poleg tega bi moral Program okrepiti konkurenčnost Unije in odpornost njenega gospodarstva.
- (15) Pri petih specifičnih ciljeh gre za ločene, a soodvisne cilje. Tako na primer umetna inteligenca potrebuje zaupanja vredno kibernetna varnost, zmogljivosti visokozmogljivostnega računalništva so ključne pri podpiranju učenja v kontekstu umetne inteligence, vse tri zmogljivosti pa zahtevajo napredne digitalne veščine. Čeprav se posamezni ukrepi v okviru Programa nanašajo na en sam specifičen cilj, ciljev ne bi smeli obravnavati ločeno, temveč kot jedro koherentnega svežnja.
- (16) Potrebno je podpirati mala in srednja podjetja (MSP), ki nameravajo digitalno preobrazbo uporabiti za svoje proizvodne procese. Taka podpora bi MSP omogočila, da z učinkovito uporabo sredstev prispevajo k rasti evropskega gospodarstva.
- (17) Osrednjo vlogo pri izvajanju Programa bi morala imeti evropska digitalna inovacijska stičišča, ki bi morala spodbujati k množičnemu prevzemanju naprednih digitalnih tehnologij v industriji, zlasti v MSP in v drugih subjektih, ki zaposlujejo največ 3 000 ljudi (v nadaljnjem besedilu: podjetja s srednje veliko tržno kapitalizacijo), pri javnih organizacijah in v akademski skupnosti. Da bi pojasnili razliko med digitalnimi inovacijskimi stičišči, ki izpolnjujejo merila za upravičenost v okviru Programa, in digitalnimi inovacijskimi stičišči, vzpostavljenimi na podlagi sporočila Komisije z dne 19. aprila 2016 z naslovom "Digitalizacija evropske industrije – Izkoriščanje vseh prednosti enotnega digitalnega trga" in financiranimi iz drugih virov, bi bilo treba stičišča, financirana v okviru Programa, imenovati evropska digitalna inovacijska stičišča. Evropska digitalna inovacijska stičišča bi morala služiti kot točke za dostop do najnovejših digitalnih zmogljivosti, vključno z visokozmogljivostnim računalništvom, umetno inteligenco, kibernetna varnostjo ter drugimi obstoječimi inovativnimi tehnologijami, kot so ključne omogočitvene tehnologije, na voljo tudi v FabLab ali CityLab. Evropska digitalna inovacijska stičišča bi morala delovati kot enotne vstopne točke za dostop do preizkušenih in preverjenih tehnologij ter bi morala spodbujati odprto inovativnost. Podporo bi morala nuditi tudi na področju naprednih digitalnih veščin, na primer tako, da z izvajalci izobraževanja usklajuje zagotavljanje kratkotrajnejšega usposabljanja za delavce in pripravništev za študente. Mreža evropskih digitalnih inovacijskih stičišč bi morala zagotoviti široko geografsko pokritost po vsej Evropi in prispevati k temu, da bodo v digitalnem enotnem trgu udeležene najbolj oddaljene regije.
- (18) V prvem letu Programa bi bilo treba vzpostaviti začetno mrežo evropskih digitalnih inovacijskih stičišč, in sicer z odprtim in konkurenčnim postopkom med subjekti, ki jih imenujejo države članice. V ta namen bi države članice morale prosto predlagati kandidate v skladu s svojimi nacionalnimi postopki ter nacionalnimi upravnimi in institucionalnimi strukturami. Komisija bi morala pred izborom evropskega digitalnega inovacijskega stičišča na ozemlju posamezne države članice v čim večji meri upoštevati mnenje te države članice. Države članice bi lahko na osnovi odprtega in konkurenčnega postopka kot kandidate imenovalle subjekte, ki že opravljajo funkcije kot digitalna inovacijska stičišča v okviru pobude za digitalizacijo evropske industrije. Komisija bi morala imeti možnost, da v postopek izbora vključi neodvisne zunanje strokovnjake. Komisija in države članice bi se morale izogibati nepotrebni podvajanju pristojnosti in funkcij na ravni Unije in na nacionalni ravni. Pri imenovanju stičišč ter določanju njihovih dejavnosti in sestave bi bila zato potrebna ustrezna prožnost. Da bi zagotovili široko geografsko pokritost po vsej Evropi ter ravnovesje med tehnološko in sektorsko pokritostjo, bi lahko z nadaljnjim odprtim in konkurenčnim postopkom mrežo še razširili.

- (19) Evropska digitalna inovacijska stičišča bi morala razviti ustrezne sinergije z ustreznimi ukrepi, ki se financirajo iz okvirnega programa za raziskave in inovacije Obzorje Evropa, vzpostavljenega z Uredbo (EU) 2021/695 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁶⁾ (v nadaljnjem besedilu: Obzorje Evropa), ali iz drugih programov za raziskave in inovacije, z Evropskim inštitutom za inovacije in tehnologijo (EIT), ustanovljenim z uredbo Evropskega parlamenta in Sveta, zlasti z digitalnimi skupnostmi znanja in inovacij in uveljavljenimi mrežami, kot sta mreža Enterprise Europe Network ali svetovalno stičišče InvestEU, vzpostavljeno v skladu z Uredbo (EU) 2021/523 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁷⁾.
- (20) Evropska digitalna inovacijska stičišča bi morala delovati kot posredniki, ki bi industrijo, podjetja in javne uprave, ki potrebujejo nove tehnološke rešitve, povezovali s podjetji, zlasti z zagonskimi podjetji in MSP, ki že imajo za trg zrele rešitve.
- (21) Konzorcij pravnih subjektov se za evropska digitalna inovacijska stičišča lahko izbere v skladu s točko (c) člena 197(2) finančne uredbe, ki subjektom, ki po veljavnem nacionalnem pravu nimajo pravne osebnosti, omogoča sodelovanje v razpisih za zbiranje predlogov, pod pogojem, da so njihovi predstavniki pooblaščen, da v imenu teh subjektov prevzamejo pravne obveznosti in da ti subjekti nudijo enaka jamstva za zaščito finančnih interesov Unije kot tista, ki jih nudijo pravne osebe.
- (22) Evropska digitalna inovacijska stičišča bi morala imeti možnost prejemati prispevke držav članic in udeleženi tretjih držav, vključno z javnimi organi držav članic in teh tretjih držav, prispevke mednarodnih organizacij ali institucij ter prispevke iz zasebnega sektorja, zlasti prispevke članov, delničarjev ali partnerjev evropskih digitalnih inovacijskih stičišč. Evropska digitalna inovacijska stičišča bi morala imeti možnost, da prejmejo prihodke, ustvarjene iz lastnih sredstev in dejavnosti teh stičišč, ter volila, donacije in prispevke posameznikov, omogočiti pa bi jim bilo treba tudi financiranje iz Programa in drugih programov Unije, tudi v obliki nepovratnih sredstev.
- (23) Program bi bilo treba izvajati s projekti, ki krepijo ključne digitalne zmogljivosti in razširijo uporabo teh zmogljivosti. Tako izvajanje bi moralo vključevati sofinanciranje z državami članicami in po potrebi z zasebnim sektorjem. Stopnjo sofinanciranja bi bilo treba določiti v programu dela. Z odstopanjem od splošnega pravila bi moralo biti mogoče, da financiranje Unije krije do 100 % upravičenih stroškov. Še zlasti bi bilo treba pri takem financiranju zahtevati, da se pri javnih naročilih doseže kritična masa in se tako pridobi najugodnejša ponudba in zagotovi, da dobavitelji v Evropi ostanejo na čelu tehnološkega napredka.
- (24) Cilji politike v okviru Programa bi se morali uresničevati tudi prek finančnih instrumentov in proračunskega jamstva v okviru Programa InvestEU, vzpostavljenega z Uredbo (EU) 2021/523.
- (25) Ukrepe v okviru Programa bi bilo treba uporabiti za nadaljnje izboljšanje digitalnih zmogljivosti Unije ter za odpravljanje nedelovanja trga ali neoptimalnih naložbenih okoliščin na sorazmeren način, brez podvajanja z zasebnim financiranjem ali njegovega izrinjanja ter bi morali zagotoviti jasno evropsko dodano vrednost.
- (26) Za doseganje kar največje prilagodljivosti v celotnem obdobju izvajanja Programa in ustvarjanje sinergij med komponentami Programa bi moralo biti mogoče vsak specifični cilj izvajati s katerimi koli instrumenti, ki so na voljo v okviru finančne uredbe. Izvedbena mehanizma, ki se uporabita, sta neposredno in posredno upravljanje, kadar bi bilo treba financiranje Unije kombinirati z drugimi viri financiranja ali kadar je za izvršitev potrebna vzpostavitev skupno upravljanih struktur. Poleg tega je Komisiji dovoljeno, da v okviru letnega proračunskega postopka in v skladu s finančno uredbo predlaga odklon od okvirnih zneskov, določenih v tej uredbi, da bi se odzvala zlasti na nove premike in potrebe, kot so nove tehnologije.

⁽¹⁶⁾ Uredba (EU) 2021/695 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 28. aprila 2021 o vzpostavitvi okvirnega programa za raziskave in inovacije Obzorje Evropa ter o določitvi pravil za sodelovanje in razširjanje njegovih rezultatov ter razveljavitvi uredb (EU) št. 1290/2013 in (EU) št. 1291/2013 (UL L 170, 12.5.2021, str. 1).

⁽¹⁷⁾ Uredba (EU) 2021/523 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. marca 2021 o vzpostavitvi Programa InvestEU in spremembi Uredbe (EU) 2015/1017 (UL L 107, 26.3.2021, str. 30).

- (27) Za zagotovitev učinkovitega dodeljevanja sredstev iz proračuna Unije je treba poskrbeti, da bodo vsi ukrepi in dejavnosti, ki se izvajajo v okviru Programa, imeli evropsko dodano vrednost ter da se bodo dopolnjevali z dejavnostmi držav članic, obenem pa bi si bilo treba prizadevati za doslednost, dopolnjevanje in sinergije s programi financiranja, ki podpirajo področja politik, ki so tesno medsebojno povezana. Čeprav zadevni programi dela določajo orodje za zagotavljanje doslednosti za neposredno in posredno upravljane ukrepe, bi bilo treba za zagotavljanje doslednosti in dopolnjevanja med neposredno ali posredno upravljanimi sredstvi in sredstvi v okviru deljenega upravljanja vzpostaviti sodelovanje med Komisijo in pristojnimi organi držav članic, hkrati pa spoštovati veljavne določbe uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o določitvi skupnih določb o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu plus, Kohezijskem skladu, Skladu za pravični prehod in Evropskem skladu za pomorstvo, ribištvo in akvakulturo ter o finančnih pravilih zanje ter za Sklad za azil, migracije in vključevanje, Sklad za notranjo varnost in Instrument za finančno pomoč za upravljanje meja in vizume (v nadaljnjem besedilu: uredba o skupnih določbah za obdobje 2021–2027).
- (28) Zmogljivosti visokozmogljivostnega računalništva in s tem povezana obdelava podatkov v Uniji bi morale zagotoviti širšo uporabo visokozmogljivostnega računalništva v industriji in splošneje na področjih javnega interesa, da se izkoristijo edinstvene priložnosti, ki jih superračunalniki prinašajo družbi, kar zadeva zdravje, okolje in varnost pa tudi konkurenčnosti industrije, zlasti MSP. S pridobitvijo vrhunskih superračunalnikov bi se Uniji zagotovil sistem oskrbe ter bi se olajšalo uvajanje storitev za simulacijo, vizualizacijo in izdelavo prototipov, pri čemer bi se zagotovilo, da bi bili sistemi visokozmogljivostnega računalništva v skladu z vrednotami in načeli Unije.
- (29) Podpore ukrepom Unije na področju visokozmogljivostnega računalništva sta izrazila Evropski parlament in Svet. Poleg tega je 22 držav članic v obdobju med 2017 in 2018 podpisalo evropsko deklaracijo o visokozmogljivostnem računalništvu, ki je večvladni sporazum, s katerim so se zadevne države članice zavezale, da bodo sodelovale s Komisijo pri izgradnji in uvajanju najsodobnejših infrastruktur za visokozmogljivostno računalništvo in podatkovnih infrastruktur v Evropi, ki bi bile na voljo znanstvenikom ter javnim in zasebnim partnerjem po vsej Uniji.
- (30) Kot je poudarjeno v oceni učinka, priloženi predlogu Komisije za Uredbo Sveta o ustanovitvi Skupnega podjetja za evropsko visokozmogljivostno računalništvo, se za izpolnitev specifičnega cilja „visokozmogljivostno računalništvo“ za najprimernejši način izvedbe šteje skupno podjetje, zlasti za usklajevanje strategij Unije in nacionalnih strategij ter naložb v infrastrukturo za visokozmogljivostno računalništvo, pa tudi raziskave in razvoj, združevanje sredstev iz javnih in zasebnih sredstev, ter za zaščito gospodarskih in strateških interesov Unije. Poleg tega nacionalni strokovni centri za visokozmogljivostno računalništvo v smislu Uredbe Sveta (EU) 2018/1488 ⁽¹⁸⁾, zagotavljajo storitve visokozmogljivostnega računalništva industriji, vključno z MSP ter zagonskimi podjetji, akademski skupnosti in javnim upravam.
- (31) Razvoj zmogljivosti, povezanih z umetno inteligenco, je ključno gonilo digitalne preobrazbe industrije, storitev in javnega sektorja. Vse bolj avtonomni roboti se uporabljajo v tovarnah, pri delu v globokem morju, v domovih, mestih in bolnišnicah. Platforme za komercialno uporabo umetne inteligence so prešle iz preizkusne faze v dejansko uporabo v zdravstvenem in okoljskem področju. Vsi večji proizvajalci avtomobilov razvijajo samovozeča vozila in tehnike strojnega učenja so v središču vseh glavnih spletnih platform ter velepodatkovnih aplikacij. Za Evropo je bistveno, da na vseh ravneh združi moči, če želi biti konkurenčna v mednarodnem merilu. Države članice so to zavedanje izrazile s konkretnimi zavezami za sodelovanje pri usklajenem akcijskem načrtu.
- (32) Knjižnice algoritmov lahko zajemajo širok sklop algoritmov, vključno s preprostimi rešitvami, kot so razvrstitveni algoritmi in algoritmi nevronske mreže ali algoritmi načrtovanja ali sklepanja. Zajemajo lahko tudi kompleksnejše rešitve, kot so algoritmi prepoznavanja govora, algoritmi za navigacijo, vgrajeni v avtonomnih napravah, kot so brezpilotni zrakoplovi ali avtonomni avtomobili, ter algoritmi umetne inteligence, vgrajeni v robotih, da se jim omogoči komuniciranje s svojim okoljem in prilagajanje temu okolju. Knjižnice algoritmov bi morale biti lahko dostopne vsem pod pravičnimi, razumnimi in nediskriminatornimi pogoji.

⁽¹⁸⁾ Uredba Sveta (EU) 2018/1488 z dne 28. septembra 2018 o ustanovitvi Skupnega podjetja za evropsko visokozmogljivostno računalništvo (UL L 252, 8.10.2018, str. 1).

- (33) Evropski parlament je v resoluciji z dne 1. junija 2017 o digitalizaciji evropske industrije poudaril vpliv jezikovnih ovir na industrijo in digitalizacijo industrije. V zvezi s tem je razvoj obsežnih jezikovnih tehnologij, ki temeljijo na umetni inteligenci, kot so samodejno prevajanje, prepoznavanje govora, besedilna analiza velepodatkov, sistemi za dialog in odgovarjanje na vprašanja, bistven za ohranjanje jezikovne raznolikosti, zagotavljanje vključenosti ter omogočanje komunikacije med ljudmi ter med ljudmi in stroji.
- (34) Izdelki in storitve, ki temeljijo na umetni inteligenci, bi morali biti uporabnikom prijazni, morali bi biti privzeto skladni z zakonodajo ter bi morali potrošnikom zagotavljati večjo izbiro in več informacij, zlasti glede kakovosti proizvodov in storitev.
- (35) Za razvoj umetne inteligence, vključno z jezikovnimi tehnologijami, so ključnega pomena razpoložljivost obsežnih zbirk podatkov in zmogljivosti za preizkušanje in poskuse.
- (36) Evropski parlament je v svoji resoluciji o digitalizaciji evropske industrije izpostavil pomen skupnega evropskega pristopa h kibernetiki varnosti in potrebo po izboljšanju osveščenosti. Menil je tudi, da imajo vodje podjetij ter nacionalni in evropski oblikovalci industrijske in varnostne politike ključno odgovornost za kibernetično varnost, kakor tudi za uresničevanje privzete in vgrajene varnosti in zasebnosti.
- (37) Kibernetična varnost je izziv za celotno Unijo, ki ga ni mogoče reševati zgolj z nacionalnimi pobudami. Zmogljivosti Evrope na področju kibernetične varnosti bi bilo treba okrepiti in s tem Evropi zagotoviti potrebne zmogljivosti za zaščito državljanov, javnih uprav in podjetij pred kibernetičnimi grožnjami. Poleg tega bi morali biti potrošniki zaščiteni pri uporabi povezanih izdelkov, ki so lahko kompromitirani in lahko ogrozijo njihovo varnost. Tako zaščito bi bilo treba doseči skupaj z državami članicami in zasebnim sektorjem, tako da se razvijejo projekti, ki krepijo zmogljivosti Evrope na področju kibernetične varnosti, da se zagotovi usklajevanje med temi projekti in široko uvajanje najnovejših rešitev na področju kibernetične varnosti v gospodarstvo, vključno s projekti, storitvami, kompetencami in aplikacijami z dvojno rabo, pa tudi z združevanjem kompetenc na tem področju, da se zagotovita kritična masa in odličnost.
- (38) Komisija je septembra 2017 predstavila sveženj pobud, ki določajo celovit pristop Unije h kibernetiki varnosti, s ciljem, da se okrepijo zmogljivosti Evrope za spoprijemanje s kibernetičnimi napadi in kibernetičnimi grožnjami ter tehnološke in industrijske zmogljivosti na tem področju. Ta sveženj vključuje Uredbo (EU) 2019/881 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁹⁾.
- (39) Predpogoj za delovanje digitalnega enotnega trga je zaupanje. Tehnologije kibernetične varnosti, kot so digitalne identitete, kriptografija in odkrivanje vdorov, ter njihova uporaba na področjih financ, industrije 4.0, energije, prometa, zdravstva in e-uprave so bistvenega pomena za vzdrževanje varnosti in zaupanja pri spletnih aktivnostih in transakcijah državljanov, javnih uprav in podjetij.
- (40) Evropski svet je v svojih sklepih z dne 19. oktobra 2017 poudaril, da Unija za uspešno izgradnjo digitalne Evrope potrebuje trge dela ter sisteme usposabljanja in izobraževanja, ki so primerni za digitalno dobo, ter da obstaja potreba po naložbah v digitalno usposabljanje, da bi opolnomočili in usposobili vse Evropejce.
- (41) V svojih sklepih z dne 14. decembra 2017 je Evropski svet pozval države članice, Svet in Komisijo k nadaljevanju dela v zvezi z agendo s socialnega vrha iz Göteborga iz novembra 2017, vključno z evropskim stebrom socialnih pravic ter izobraževanjem in usposabljanjem ter izvajanjem novega evropskega programa znanj in spretnosti. Evropski svet je Komisijo, Svet in države članice pozval tudi k preučitvi možnih ukrepov, s katerimi bi obravnavali izzive s področja veščin, povezanih z digitalizacijo, kibernetično varnostjo, medijsko pismenostjo in umetno inteligenco, ter obravnavali potrebo po vključujočem pristopu k izobraževanju in usposabljanju, ki bi temeljil na vseživljenjskem učenju, poganjale pa bi ga inovacije. V odgovor na to je Komisija 17. januarja 2018 predstavila prvi sveženj ukrepov, ki obravnava ključne kompetence, veščine, skupne vrednote ter vključujoče izobraževanje. Maja 2018 se je začel izvajati drugi sveženj ukrepov za vzpostavitev evropskega izobraževalnega prostora do leta 2025, ki prav tako poudarja osrednjo vlogo digitalnih veščin. Medijska pismenost zajema bistvene kompetence (znanje, veščine ter držo), ki državljanom omogočajo, da učinkovito sodelujejo z mediji in drugimi ponudniki informacij ter razvijajo veščine kritičnega mišljenja in vseživljenjskega učenja, potrebne za druženje in dejavno državljanstvo.

⁽¹⁹⁾ Uredba (EU) 2019/881 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2019 o Agenciji Evropske unije za kibernetično varnost (ENISA) in o certificiranju informacijske in komunikacijske tehnologije na področju kibernetične varnosti ter razveljavitvi Uredbe (EU) št. 526/2013 (Akt o kibernetiki varnosti) (UL L 151, 7.6.2019, str. 15).

- (42) Glede na to, da je potreben celostni pristop, bi bilo treba v Programu upoštevati tudi vključenost, kvalifikacije, usposabljanja in specializacije, ki so poleg naprednih digitalnih veščin odločilni za ustvarjanje dodane vrednosti v družbi znanja.
- (43) Evropski parlament je v resoluciji o digitalizaciji evropske industrije poudaril, da so izobraževanje, usposabljanje in vseživljenjsko učenje temelji socialne kohezije v digitalni družbi. Poleg tega je zahteval, da se vidik uravnotežene zastopanosti spolov vključi v vse digitalne pobude, pri čemer je poudaril potrebo po obravnavi razlik med spoloma v sektorju informacijske in komunikacijske tehnologije (IKT), saj je to bistveno za dolgoročno rast in blaginjo v Evropi.
- (44) Napredne digitalne tehnologije, ki se podpirajo v okviru Programa, kot so visokozmogljivostno računalništvo, kibernetna varnost in umetna inteligenca, so zdaj dovolj razvite, da presežejo okvire raziskovalne faze ter da se uvedejo, izvajajo in razširijo na ravni Unije. Tako kot je odziv Unije potreben pri uvajanju teh tehnologij, je potreben tudi pri vidiku naprednih digitalnih veščin. Razširiti in povečati je treba priložnosti za usposabljanje iz naprednih digitalnih veščin, vključno s kompetencami s področja varstva podatkov, ter zagotoviti dostop do njih po vsej Uniji. V nasprotnem primeru bi to lahko oviralo nemoteno uvajanje naprednih digitalnih tehnologij in oviralo splošno konkurenčnost gospodarstva Unije. Ukrepi, ki se podpirajo v okviru Programa, dopolnjujejo ukrepe, ki se podpirajo v okviru Evropskega socialnega sklada plus (ESS+), Evropskega sklada za regionalni razvoj (ESRR), programa Erasmus+, vzpostavljenih z uredbo Evropskega parlamenta in Sveta, in Obzorja Evropa. Ti ukrepi bodo usmerjeni v delovno silo Unije v zasebnem in javnem sektorju, zlasti v strokovnjake s področja IKT in druge s tem področjem povezane strokovnjake, pa tudi v študente ter udeležence in izvajalce usposabljanj. Izraz „delovna sila“ se nanaša na gospodarsko aktivno prebivalstvo ter vključuje tako delavce in samozaposlene, ki opravljajo poklicno dejavnost, kot brezposelne.
- (45) Posodobitev javnih uprav in storitev z digitalnimi sredstvi je odločilnega pomena za zmanjšanje upravnega bremena za podjetja, vključno z MSP, in državljane na splošno, da bi se tako njihovi stiki z javnimi organi odvijali hitreje, priročneje in ceneje, storitve, ki se zagotavljajo državljanom in podjetjem, bi bile bolj učinkovite, pregledne in kakovostne, obenem pa bi se tudi javna sredstva porabljala učinkoviteje. Določeno število storitev javnega interesa že ima razsežnost Unije, zato bi bilo treba s podporo za izvajanje in uvajanje teh storitev na ravni Unije zagotoviti, da bodo lahko državljani in podjetja imeli koristi od dostopa do visokokakovostnih in po možnosti večjezičnih digitalnih storitev po vsej Uniji. Poleg tega je pričakovati, da bo podpora Unije na tem področju spodbudila ponovno uporabo informacij javnega sektorja.
- (46) Digitalizacija lahko omogoči in izboljša neoviran dostop za vse, tudi za starejše ljudi, ljudi z omejeno mobilnostjo ali invalide ter ljudi iz oddaljenih ali podeželskih območij.
- (47) Digitalna preobrazba področij javnega interesa, kot so zdravstvo, mobilnost, pravosodje, spremljanje Zemlje ali okolja, varnost, zmanjšanje emisij ogljika, energetska infrastruktura, izobraževanje in usposabljanje ter kultura, zahteva nadaljevanje in razširitev infrastrukture za digitalne storitve, ki omogočajo varno čezmejno izmenjavo podatkov in spodbujajo nacionalni razvoj. Potencial za izkoriščanje sinergij bi se najbolje dosegel z usklajenostjo teh infrastruktur za digitalne storitve v okviru te uredbe.
- (48) Uvajanje potrebnih digitalnih tehnologij, zlasti tistih v okviru specifičnih ciljev „visokozmogljivostno računalništvo“, „umetna inteligenca“ ter „kibernetna varnost in zaupanje“, je ključnega pomena za izkoriščanje prednosti digitalne preobrazbe ter bi ga lahko dopolnjevale druge najsodobnejše vodilne in prihodnje tehnologije, kot so tehnologije porazdeljenih evidenc (npr. veriženje podatkovnih blokov).
- (49) Digitalna preobrazba bi morala državljanom omogočiti, da varno dostopajo do svojih osebnih podatkov ter jih uporabljajo in upravljajo, tudi preko meja, ne glede na to, kje se nahajajo sami ali njihovi podatki.
- (50) V Talinski deklaraciji o e-upravi z dne 6. oktobra 2017 so ministri, zadolženi za politiko in koordinacijo e-uprave iz držav članic in držav, ki so članice Evropskega združenja za prosto trgovino, ugotovili, da digitalni napredek temeljno spreminja njihove družbe in gospodarstva ter pri tem pomeni izziv za učinkovitost predhodnih politik s širokega razpona področij ter vlogo in funkcijo javne uprave na splošno ter da je njihova dolžnost predvideti in obvladati te izzive, da se zadosti potrebam in pričakovanjem državljanov in podjetij.

- (51) Modernizacija evropskih javnih uprav je ena ključnih prednostnih nalog za uspešno izvajanje digitalnega enotnega trga. Pri vmesni oceni strategije za enotni digitalni trg se je pokazalo, da je treba preoblikovanje javnih uprav okrepiti in državljanom zagotoviti enostaven in celovit dostop do javnih storitev, ki bo užival zaupanje.
- (52) Letni pregled rasti, ki ga je Komisija objavila leta 2017, kaže, da kakovost dela evropskih javnih uprav neposredno vpliva na gospodarsko okolje in je zato bistvenega pomena za spodbujanje produktivnosti, konkurenčnosti, gospodarskega sodelovanja, trajnostne rasti, zaposlovanja in visokokakovostnih delovnih mest. Učinkovite in pregledne javne uprave ter učinkoviti sodni sistemi so potrebni zlasti za podporo gospodarski rasti ter zagotavljanje visokokakovostnih storitev državljanom in podjetjem.
- (53) Interoperabilnost evropskih javnih storitev zadeva vse ravni uprave: raven Unije, nacionalno, regionalno in lokalno raven. Z interoperabilnostjo se odpravljajo ovire za notranji trg, spodbuja pa se tudi čezmejno sodelovanje, širjenje evropskih standardov in uspešno izvajanje politik, interoperabilnost pa ima tudi velik potencial za izogibanje čezmejnemu elektronskim oviram ter zagotavlja nadaljnje vzpostavljanje novih skupnih javnih storitev na ravni Unije in izpopolnjevanje tistih, ki se šele razvijajo. Da bi odpravili razdrobljenost evropskih javnih storitev ter podprli temeljne svoboščine in operativno vzajemno priznavanje v Uniji, bi bilo treba na način, ki je najbolj učinkovit in najbolj odziven za končne uporabnike, spodbujati celovit medsektorski in čezmejni pristop k interoperabilnosti. Tak pristop pomeni, da je treba interoperabilnost razumeti v širokem smislu, ki sega od tehničnih do pravnih ravni in zajema tudi posamezne elemente politike na zadevnem področju. V skladu s tem bi razpon dejavnosti presegel običajen življenjski cikel rešitev in bi zajemal tudi vse elemente pomoči, s katerimi bi se podprli potrebni okvirni pogoji za trajnostno interoperabilnost na splošno. Program bi moral tudi olajšati medsebojno oplajanje med različnimi nacionalnimi pobudami v smeri razvoja digitalne družbe.
- (54) V okviru Programa bi bilo treba spodbujati odprtokodne rešitve, da se omogoči ponovna uporaba, poveča zaupanje in zagotovi preglednost. Tak pristop bo pozitivno vplival na vzdržnost financiranih projektov.
- (55) Proračunska sredstva, dodeljena specifičnim ukrepom za izvajanje okvira interoperabilnosti in interoperabilnost razvitih rešitev, bodo predvidoma znašala 194 milijonov EUR.
- (56) V resoluciji Evropskega parlamenta o digitalizaciji evropske industrije je poudarjen pomen sprostitve zadostnega javnega in zasebnega financiranja za digitalizacijo evropske industrije.
- (57) Komisija je 19. aprila 2016 sprejela pobudo za digitalizacijo evropske industrije, da bi „vse gospodarske panoge v Evropi, velike ali majhne, ne glede na to, kje in v katerem koli sektorju, lahko v celoti izkoristile digitalne inovacije“. To je še posebno pomembno za MSP v kulturnem in ustvarjalnem sektorju.
- (58) Evropski ekonomsko-socialni odbor je pozdravil sporočilo Komisije o digitalizaciji evropske industrije in ga skupaj s spremnimi dokumenti označil za začetek obsežnega evropskega programa dela, ki ga bo treba opraviti v tesnem vzajemnem sodelovanju vseh zainteresiranih javnih in zasebnih strani.
- (59) Za doseganje zadanih ciljev bo morda treba sprostiti potencial komplementarnih tehnologij na področjih omrežij in računalništva, kot je navedeno v sporočilu Komisije o digitalizaciji evropske industrije, ki priznava, da je „razpoložljivost prvovrstne infrastrukture za vzpostavljanje omrežij in infrastrukture v oblaku“ bistvena komponenta digitalizacije industrije.
- (60) Z določitvijo enotnega nabora pravil, ki se neposredno uporabljajo v pravnih redih držav članic, Uredba (EU) 2016/679 zagotavlja prost pretok osebnih podatkov med državami članicami in krepi zaupanje ter varnost posameznikov, to pa sta nepogrešljiva elementa resničnega digitalnega enotnega trga. Zato bi morali vsi ukrepi, ki se izvajajo v okviru Programa, ki vključujejo obdelavo osebnih podatkov, prispevati k nemotenemu izvajanju navedene uredbe, na primer na področju umetne inteligence in tehnologij porazdeljenih evidenc (npr. veriženje podatkovnih blokov). Ti ukrepi bi morali podpirati razvoj digitalnih tehnologij, ki so skladne z obveznostmi glede vgrajenega in privzetega varstva podatkov.

- (61) Program bi bilo treba izvajati ob doslednem spoštovanju okvira Unije in mednarodnega okvira za varstvo in izvrševanje intelektualne lastnine. Učinkovito varstvo intelektualne lastnine ima ključno vlogo pri inovacijah in je zato potrebno za učinkovito izvajanje Programa.
- (62) Tretje države, ki so članice Evropskega gospodarskega prostora, so lahko v programih Unije udeležene v okviru sodelovanja, vzpostavljenega na podlagi Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru ⁽²⁰⁾, ki določa izvajanje programov na podlagi odločitve, sprejete na podlagi navedenega sporazuma. Tretje države lahko sodelujejo tudi na podlagi drugih pravnih instrumentov. Moralo bi biti mogoče, da ti instrumenti predvidevajo delno pridružitve, namreč pridružitve k omejenemu številu specifičnih ciljev, ki si jih prizadeva doseči Program. V to uredbo bi bilo treba vnesti posebno določbo, s katero se od tretjih držav zahteva, da odgovornemu odredbodajalcu, OLAF in Računskemu sodišču podelijo potrebne pravice in dostop, da lahko v celoti izvajajo svoje pristojnosti.
- (63) Organi, pooblaščen za izvajanje Programa, bi morali spoštovati določbe, ki veljajo za institucije Unije, in nacionalno pravo o ravnanju s podatki, zlasti občutljivimi netajnimi podatki in tajnimi podatki EU. Kar zadeva specifični cilj „kibernetska varnost in zaupanje“, je lahko iz varnostnih razlogov potrebno, da so pravni subjekti, ki jih nadzorujejo tretje države, izključeni iz razpisov za zbiranje predlogov in oddajo ponudb v okviru Programa. V izjemnih primerih se takšne izključitve lahko zahtevajo tudi v zvezi s specifičnima ciljema „visokozmogljivostno računalništvo“ in „umetna inteligenca“. Varnostni razlogi za takšne izključitve bi morali biti sorazmerni in ustrezno utemeljeni glede na tveganja, ki bi nastala zaradi vključitve takih subjektov.
- (64) Ob upoštevanju pomena boja proti podnebnim spremembam v skladu z zavezami Unije glede izvajanja Pariškega sporazuma, sprejetega v okviru Okvirne konvencije Združenih narodov o spremembi podnebja ⁽²¹⁾, in ciljev Združenih narodov za trajnostni razvoj je namen Programa prispevati k vključevanju podnebnih ukrepov in k doseganju skupnega cilja, da 30 % proračunskih odhodkov Unije podpira podnebne cilje in ambiciji, da 7,5 % proračuna ustreza odhodkom za cilj biotske raznovrstnosti v letu 2024 ter 10 % v letu 2026 in 2027, pri čemer je treba upoštevati obstoječe prekrivanje med cilji na področju podnebja in biotske raznovrstnosti. Med pripravo in izvajanjem Programa bi bilo treba določiti ustrezne ukrepe, ki bi bili ponovno ocenjeni v okviru ustreznih ocenjevanj in postopkov pregleda.
- (65) Ker je Program nov, je koristno, da se v prilogi določi tehnični opis obsega ukrepov Programa. Ta tehnični opis, vključen v tako prilogo, bi morala Komisija upoštevati pri pripravi programov dela, pri čemer bi morali biti programi dela skladni s specifičnimi cilji iz te uredbe.
- (66) Programi dela bi morali biti sprejeti načeloma kot večletni programi dela, običajno vsaki dve leti, ali kot letni programi dela, če to upravičujejo potrebe v zvezi z izvajanjem Programa. Oblike financiranja Unije in metode izvajanja Programa bi morale biti izbrane na podlagi njihove zmožnosti, da dosežejo specifične cilje ukrepov in da uresničijo rezultate, ob upoštevanju zlasti stroškov kontrol, upravnega bremena in pričakovanega tveganja ravnanja, ki ni v skladu s pravili. Ta izbira bi morala vključevati upoštevanje uporabe pavšalnih zneskov, financiranja po pavšalni stopnji in stroškov na enoto ter financiranja, ki ni povezano s stroški iz člena 125(1) finančne uredbe.
- (67) Na Komisijo bi bilo treba prenesti pooblastilo, da v skladu s členom 290 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU) sprejme akte za spremembo Priloge I k tej uredbi zaradi upoštevanja tehnoloških sprememb in razvoja na trgu v zvezi z ukrepi, določenimi v navedeni prilogi, in na način, skladen s cilji te uredbe, ter za spremembo Priloge II k tej uredbi v zvezi z merljivimi kazalniki, kadar bi se to zdelo potrebno, in za dopolnitev te uredbe z določbami o vzpostavitvi okvira za spremljanje in ocenjevanje. Zlasti je pomembno, da se Komisija pri pripravljalnem delu ustrezno posvetuje, vključno na ravni strokovnjakov, in da se ta posvetovanja izvedejo v skladu z načeli, določenimi v Medinstitucionalnem sporazumu z dne 13. aprila 2016 o boljši pripravi zakonodaje. Za zagotovitev

⁽²⁰⁾ UL L 1, 3.1.1994, str. 3.

⁽²¹⁾ UL L 282, 19.10.2016, str. 4.

enakopravnega sodelovanja pri pripravi delegiranih aktov Evropski parlament in Svet zlasti prejmeta vse dokumente sočasno s strokovnjaki iz držav članic, njihovi strokovnjaki pa se sistematično lahko udeležujejo sestankov strokovnih skupin Komisije, ki zadevajo pripravo delegiranih aktov.

- (68) Za zagotovitev enotnih pogojev izvajanja te uredbe bi bilo treba na Komisijo prenesti izvedbena pooblastila v zvezi z izbiro subjektov, ki sestavljajo začetna in nadaljnja evropska digitalna inovacijska stičišča, ter za sprejetje programov dela za specifične cilje 2, 4 in 5 ter za druge možne ukrepe na podlagi neposrednega upravljanja specifičnih ciljev 1 in 3, da se cilji Programa dosežejo v skladu s prednostnimi nalogami Unije in držav članic ter se obenem zagotovijo skladnost, preglednost in nadaljevanje skupnega ukrepanja Unije in držav članic. Ta izvedbena pooblastila bi bilo treba izvajati v skladu z Uredbo (EU) št. 182/2011 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽²²⁾. Za ukrepe, za katere velja posredno upravljanje, se programi dela sprejmejo v skladu s pravili upravnih odborov organov, pooblaščenih za izvajanje Programa.
- (69) Ta uredba spoštuje temeljne pravice in upošteva načela, določena v Listini Evropske unije o temeljnih pravicah (v nadaljnjem besedilu: Listina), zlasti načela o varstvu osebnih podatkov, svobodi izražanja in informiranja, svobodi gospodarske pobude, prepovedi diskriminacije, zdravstveni oskrbi, varstvu potrošnikov in pravici do učinkovitega pravnega sredstva in nepristranskega sodišča. Države članice bi morale to uredbo uporabljati na način, skladen s temi pravicami in načeli.
- (70) Za to uredbo se uporabljajo horizontalna finančna pravila, ki sta jih sprejela Evropski parlament in Svet na podlagi člena 322 PDEU. Ta pravila so določena v finančni uredbi in določajo zlasti postopek za določitev in izvrševanje proračuna Unije z nepovratnimi sredstvi, nagradami, javnimi naročili in posrednim upravljanjem ter določajo preverjanja odgovornosti finančnih udeležencev. Pravila, sprejeta na podlagi člena 322 PDEU, zajemajo tudi splošni režim pogojenosti za zaščito proračuna Unije.
- (71) Ker ciljev te uredbe, in sicer podpreti in pospešiti digitalno preobrazbo evropskega gospodarstva, industrije in družbe, prinesiti njene koristi državljanom, javnim upravam in podjetjem po vsej Uniji ter izboljšati konkurenčnost Evrope v svetovnem digitalnem gospodarstvu, hkrati pa prispevati k premoščanju digitalnega razkoraka po vsej Uniji in h krepitvi strateške avtonomije Unije, države članice ne morejo zadovoljivo doseči, temveč se zaradi njihovega obsega in učinkov lažje dosežejo na ravni Unije, lahko Unija sprejme ukrepe v skladu z načelom subsidiarnosti iz člena 5 Pogodbe o Evropski uniji. V skladu z načelom sorazmernosti iz navedenega člena ta uredba ne presega tistega, kar je potrebno za doseganje navedenih ciljev.
- (72) Da bi zagotovili kontinuiteto pri nujenju podpore na zadevnem področju politike in omogočili izvajanje od začetka večletnega finančnega okvira za obdobje 2021–2027, bi morala ta uredba nujno začeti veljati čim prej in bi se morala uporabljati z retroaktivnim učinkom od 1. januarja 2021.
- (73) Sklep (EU) 2015/2240 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽²³⁾ bi bilo zato treba razveljaviti –

⁽²²⁾ Uredba (EU) št. 182/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. februarja 2011 o določitvi splošnih pravil in načel, na podlagi katerih države članice nadzirajo izvajanje izvedbenih pooblastil Komisije (UL L 55, 28.2.2011, str. 13).

⁽²³⁾ Sklep (EU) 2015/2240 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. novembra 2015 o uvedbi programa za interoperabilnostne rešitve in skupne okvire za evropske javne uprave, podjetja in državljanke (program ISA²) kot sredstvo za posodobitev javnega sektorja (UL L 318, 4.12.2015, str. 1).

SPREJELA NASLEDNJO UREDBO:

POGLAVJE I

SPLOŠNE DOLOČBE

Člen 1

Predmet urejanja

Ta uredba vzpostavlja program Digitalna Evropa (v nadaljnjem besedilu: Program) za čas trajanja večletnega finančnega okvira za obdobje 2021–2027.

Ta uredba določa cilje Programa, njegov proračun za obdobje 2021 do 2027, oblike financiranja Unije in pravila za zagotavljanje tega financiranja.

Člen 2

Opredelitev pojmov

V tej uredbi se uporabljajo naslednje opredelitve pojmov:

- (1) „operacija mešanega financiranja“ pomeni ukrep, ki se podpira iz proračuna Unije, vključno v okviru mehanizma mešanega financiranja ali platforme, kot je opredeljeno v točki 6 člena 2 finančne uredbe, ki kombinira nepovratne oblike podpore ali finančne instrumente iz proračuna Unije z odplačnimi oblikami podpore iz razvojnih institucij ali drugih javnih finančnih institucij, pa tudi iz komercialnih finančnih institucij in od vlagateljev;
- (2) „pravni subjekt“ pomeni fizično ali pravno osebo, ustanovljeno in priznano kot tako v skladu s pravom Unije, nacionalnim ali mednarodnim pravom, ki ima pravno osebnost in sposobnost, da deluje v svojem imenu, uveljavlja pravice in prevzema obveznosti, ali subjekt, ki nima pravne osebnosti, iz točke (c) člena 197(2) finančne uredbe;
- (3) „pridružena država“ pomeni tretjo državo, ki je pogodbenica sporazuma z Unijo, ki ji omogoča njeno udeležbo v Programu v skladu s členom 10;
- (4) „mednarodna organizacija evropskega interesa“ pomeni mednarodno organizacijo, katere večina članic so države članice ali katere sedež je v državi članici;
- (5) „evropsko digitalno inovacijsko stičišče“ pomeni pravni subjekt, izbran v skladu s členom 16, za izpolnjevanje nalog v okviru Programa, zlasti z neposrednim ponujanjem ali zagotavljanjem dostopa do tehnološkega strokovnega znanja in zmogljivosti za poskuse, kot sta oprema in programska oprema, za omogočanje digitalne preobrazbe industrije, ter z olajševanjem dostopa do financiranja, ki je odprt za podjetja vseh oblik in velikosti, zlasti MSP, podjetja s srednje veliko tržno kapitalizacijo in podjetja v razširitveni fazi ter za javne uprave po vsej Uniji;
- (6) „napredne digitalne veščine“ pomeni veščine ter poklicne kompetence, ki zahtevajo znanje in izkušnje, potrebne za razumevanje, zasnovanje, razvoj, upravljanje, preskušanje, uvajanje, uporabo in vzdrževanje tehnologij, izdelkov in storitev, ki jih podpira Program, kot je navedeno v členu 7;
- (7) „evropsko partnerstvo“ pomeni evropsko partnerstvo, kot je opredeljeno v točki 3 člena 2 Uredbe (EU) 2021/695;

- (8) „malo ali srednje podjetje“ ali „MSP“ pomeni mikro, malo ali srednje podjetje, kot je opredeljeno v členu 2 Priloge k Priporočilu Komisije 2003/361/ES ⁽²⁴⁾;
- (9) „kibernetska varnost“ pomeni dejavnosti, ki so potrebne za zaščito omrežij in informacijskih sistemov, uporabnikov takih sistemov in drugih oseb, prizadetih s kibernetiskimi grožnjami;
- (10) „infrastrukture za digitalne storitve“ pomeni infrastrukture, ki omogočajo omrežne storitve, ki se zagotavljajo v elektronski obliki, navadno prek interneta;
- (11) „pečat odličnosti“ pomeni znak kakovosti, ki kaže, da je predlog, predložen na podlagi razpisa za zbiranje predlogov v okviru Programa, sicer zadostil vsem ocenjevalnim pragovom, določenim v programu dela, vendar ga ni bilo mogoče financirati zaradi pomanjkanja proračunskih sredstev, ki so na voljo za ta razpis za zbiranje predlogov v programu dela in bi lahko prejel podporo iz drugih virov financiranja Unije ali nacionalnih virov financiranja;
- (12) „eksaravno“ pomeni - v okviru računalniškega sistema - možnost izvedbe 10^{18} (10 na zmogljivost 18) računskih operacij na sekundo.

Člen 3

Cilji Programa

1. Splošni cilji Programa so: podpreti in pospešiti digitalno preobrazbo evropskega gospodarstva, industrije in družbe, prinesiti njene koristi državljanom, javnim upravam in podjetjem po vsej Uniji ter izboljšati konkurenčnost Evrope v svetovnem digitalnem gospodarstvu, hkrati pa prispevati k premoščanju digitalnega razkoraka po vsej Uniji in krepi strateško avtonomijo Unije s holistično medsektorsko in čezmejno podporo ter večjim prispevkom Unije.

Program se izvaja ob tesnem usklajevanju z ustreznimi drugimi programi Unije in si prizadeva:

- (a) da se okrepijo in spodbujajo evropske zmogljivosti na ključnih področjih digitalnih tehnologij z njihovim uvajanjem v velikem obsegu;
- (b) da se v zasebnem sektorju ter na področjih javnega interesa poveča razpon razširjanja in prevzemanja evropskih ključnih digitalnih tehnologij, s čimer se podpira digitalna preobrazba in dostop do digitalnih tehnologij.

2. Program ima pet medsebojno povezanih specifičnih ciljev:

- (a) specifični cilj 1 - visokozmogljivostno računalništvo;
- (b) specifični cilj 2 - umetna inteligenca;
- (c) specifični cilj 3 - kibernetiska varnost in zaupanje;
- (d) specifični cilj 4 - napredne digitalne veščine;
- (e) specifični cilj 5 - uvajanje in optimalna uporaba digitalnih zmogljivosti ter interoperabilnost.

Člen 4

Specifični cilj 1 – visokozmogljivostno računalništvo

1. Finančni prispevek Unije v okviru specifičnega cilja 1 „visokozmogljivostno računalništvo“ si prizadeva doseči naslednje operativne cilje:

- (a) uvajanje, usklajevanje na ravni Unije in upravljanje integriranega, v povpraševanje in uporabo usmerjenega, vrhunskega eksaravenskega superračunalništva in podatkovne infrastrukture, ki bosta lahko dostopna zasebnim in javnim uporabnikom, zlasti MSP, ne glede na to, v kateri državi članici se nahajajo, ter lahko dostopna za namene raziskav v skladu z Uredbo (EU) 2018/1488;

⁽²⁴⁾ Priporočilo Komisije 2003/361/ES z dne 6. maja 2003 o opredelitvi mikro, malih in srednjih podjetij (UL L 124, 20.5.2003, str. 36).

- (b) uvajanje tehnologije, ki je že pripravljena za uporabo oziroma je operativna ter je plod raziskav in inovacij, za vzpostavitev integriranega ekosistema visokozmogljivostnega računalništva Unije, ki zajema različne vidike segmentov znanstvene in industrijske vrednostne verige, vključno s strojno opremo, programsko opremo, aplikacijami, storitvami, medsebojnimi povezavami in digitalnimi veščinami, z visoko ravni varnosti in varstva podatkov;
 - (c) uvajanje in upravljanje post-ekstaravske infrastrukture, vključno z integracijo tehnologij kvantnega računalništva in raziskovalnih infrastruktur za računalniško znanost ter spodbujanje razvoja strojne opreme in programske opreme v Uniji, potrebne za tako uvajanje.
2. Ukrepi v okviru specifičnega cilja 1 se izvajajo predvsem prek skupnega podjetja za evropsko visokozmogljivostno računalništvo, ustanovljenega z Uredbo Sveta (EU) 2018/1488.

Člen 5

Specifični cilj 2 – umetna inteligenca

1. Finančni prispevek Unije v okviru specifičnega cilja 2 „umetna inteligenca“ si prizadeva doseči naslednje operativne cilje:
- (a) gradnja in krepitev osrednjih zmogljivosti ter znanja na področju umetne inteligence v Uniji, vključno z gradnjo in krepitvijo kakovostnih podatkovnih virov in ustreznih mehanizmov za izmenjavo ter knjižnic algoritmov, ob jamčenju antropocentričnega in vključujočega pristopa, ki spoštuje vrednote Unije;
 - (b) omogočanje dostopa do zmogljivosti iz točke (a) podjetjem, zlasti MSP in zagonskim podjetjem, pa tudi civilni družbi, neprofitnim organizacijam, raziskovalnim ustanovam, univerzam in javnim upravam, da bi bile v čim večjo korist evropski družbi in gospodarstvu;
 - (c) okrepitev in mreženje zmogljivosti za preizkušanje umetne inteligence in poskuse z njo v državah članicah;
 - (d) razvoj in krepitev komercialne uporabe in proizvodnih sistemov, da bi se olajšalo vključevanje tehnologij v vrednostne verige in razvoj inovativnih poslovnih modelov ter skrajšalo obdobje od inovacije do komercialnega izkoriščanja; ter spodbujanje uporabe rešitev, ki temeljijo na umetni inteligenci, na področjih javnega interesa in v družbi.

Rešitve, ki temeljijo na umetni inteligenci, in podatki, ki so dani na voljo, spoštujejo načelo vgrajene zasebnosti in varnosti ter so v celoti v skladu z zakonodajo o varstvu podatkov.

2. Komisija v skladu s pravom Unije in mednarodnim pravom, vključno z Listino, pri čemer med drugim upošteva priporočila strokovne skupine na visoki ravni za umetno inteligenco, določi etične zahteve v programih dela v okviru specifičnega cilja 2. V razpisih za zbiranje predlogov, pozivih k oddaji ponudb in sporazumih o nepovratnih sredstvih se navedejo ustrezne zahteve, kot so določene v teh programih dela.

Komisija po potrebi opravlja preglede za zagotovitev izpolnjevanja navedenih etičnih zahtev. Financiranje ukrepov, ki ne izpolnjujejo etičnih zahtev, se lahko kadar koli začasno prekine, ustavi ali zmanjša v skladu s finančno uredbo.

3. Ukrepi v okviru specifičnega cilja 2 se izvajajo predvsem z neposrednim upravljanjem.

Etične in pravne zahteve iz tega člena veljajo za vse ukrepe v okviru specifičnega cilja 2, ne glede na način izvajanja.

Člen 6

Specifični cilj 3 – kibernetika varnost in zaupanje

1. Finančni prispevek Unije v okviru specifičnega cilja 3 „kibernetika varnost in zaupanje“ si prizadeva doseči naslednje operativne cilje:
- (a) podpora vzpostavljanju in javnemu naročanju napredne opreme, orodij in podatkovnih infrastruktur za kibernetiko varnost skupaj z državami članicami, da bi dosegli visoko skupno raven kibernetike varnosti na evropski ravni, popolno skladnost z zakonodajo o varstvu podatkov in temeljnimi pravicami, hkrati pa zagotavljali strateško avtonomijo Unije;

- (b) podpora vzpostavljanju in optimalni uporabi evropskega znanja, zmogljivosti ter veščinam, povezanih s kibernetiko varnostjo, ter izmenjava in vključevanje najboljših praks;
- (c) zagotavljanje širokega uvajanja učinkovitih najsodobnejših rešitev za kibernetiko varnost po celotnem evropskem gospodarstvu z namenjanjem posebne pozornosti javnim organom in MSP;
- (d) krepitev zmogljivosti v državah članicah in zasebnem sektorju za lažje izpolnjevanje Direktive (EU) 2016/1148 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽²⁵⁾, tudi z ukrepi v podporo prevzemanju kibernetikovarnostnih najboljših praks;
- (e) izboljšanje odpornosti na kibernetične napade, prispevek k poglobljanju ozaveščenosti glede tveganj in poznavanja kibernetikovarnostnih procesov, podpora javnim in zasebnim organizacijam pri doseganju osnovne ravni kibernetične varnosti, na primer z uvedbo šifriranja podatkov od konca do konca in posodabljanjem programske opreme;
- (f) krepitev sodelovanja med civilno in obrambno sfero pri projektih, storitvah, kompetencah in aplikacijah z dvojno rabo na področju kibernetične varnosti v skladu z Uredbo o vzpostavitvi Evropskega industrijskega, tehnološkega in raziskovalnega strokovnega centra za kibernetiko varnost ter mreže nacionalnih koordinacijskih centrov (v nadaljnjem besedilu: uredba o strokovnem centru za kibernetiko varnost).

2. Ukrepi v okviru specifičnega cilja 3 se izvajajo predvsem prek Evropskega industrijskega, tehnološkega in raziskovalnega strokovnega centra za kibernetiko varnost ter mreže nacionalnih koordinacijskih centrov v skladu z uredb o strokovnem centru za kibernetiko varnost.

Člen 7

Specifični cilj 4 – napredne digitalne veščine

1. Finančni prispevek Unije v okviru specifičnega cilja 4 „napredne digitalne veščine“ podpira razvoj naprednih digitalnih veščin na področjih, ki jih zajema Program, da se prispeva k večanju evropskega nabora talentov, premošča digitalni razkorak ter spodbuja večja strokovnost, zlasti z vidika visokozmogljivostnega računalništva in računalništva v oblaku, analize velepodatkov, kibernetične varnosti, tehnologije porazdeljenih evidenc (npr. veriženje podatkovnih blokov), kvantne tehnologije, robotike, umetne inteligence ter ob upoštevanju uravnotežene zastopanosti spolov. Za odpravljanje neskladij veščin in v spodbudo specializaciji na področju digitalnih tehnologij in aplikacij si tak finančni prispevek prizadeva doseči naslednje operativne cilje:

- (a) podpora zasnovi in izvajanju visokokakovostnih dolgotrajnejših usposabljanj in tečajev za študente in delovno silo, vključno s kombiniranim učenjem;
- (b) podpora zasnovi in izvajanju visokokakovostnih kratkotrajnejših usposabljanj in tečajev za delovno silo, zlasti v MSP in javnem sektorju;
- (c) podpora visokokakovostnim usposabljanjem na delovnem mestu in delovnim praksam za študente, vključno s pripravništvi, in za delovno silo, zlasti v MSP in javnem sektorju.

2. Ukrepi v okviru specifičnega cilja 4 se izvajajo predvsem z neposrednim upravljanjem.

Člen 8

Specifični cilj 5 – uvajanje in optimalna uporaba digitalnih zmogljivosti ter interoperabilnost

1. Finančni prispevek Unije v okviru specifičnega cilja 5 „uvajanje in optimalna uporaba digitalnih zmogljivosti ter interoperabilnost“ si prizadeva doseči naslednje operativne cilje, hkrati pa se z njim premošča digitalni razkorak:

- (a) podpora javnemu sektorju in področjem javnega interesa, kot so zdravstvo in oskrba, izobraževanje, sodstvo, carina, promet, mobilnost, energija, okolje, kulturni in ustvarjalni sektorji, vključno z ustreznimi podjetji, ki so ustanovljena v Uniji, pri učinkovitem uvajanju najsodobnejše digitalne tehnologije, na primer visokozmogljivostnega računalništva, umetne inteligence in kibernetične varnosti, oziroma se jim omogoči dostop do tega;

⁽²⁵⁾ Direktiva (EU) 2016/1148 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 6. julija 2016 o ukrepih za visoko skupno raven varnosti omrežij in informacijskih sistemov v Uniji (UL L 194, 19.7.2016, str. 1).

- (b) uvajanje, upravljanje in vzdrževanje najsodobnejših vseevropskih interoperabilnih infrastruktur za digitalne storitve po vsej Uniji, vključno s pripadajočimi storitvami, komplementarno z nacionalnimi in regionalnimi ukrepi;
 - (c) podpora povezovanju in uporabi vseevropskih infrastruktur za digitalne storitve in dogovorjenih evropskih digitalnih standardov v javnem sektorju in na področjih javnega interesa, da se olajšata stroškovno učinkovito izvajanje in interoperabilnost;
 - (d) olajševanje razvoja, posodabljanja in uporabe rešitev in okvirov v javnih upravah in podjetjih ter pri državljanih, vključno z odprtokodnimi rešitvami ter ponovno uporabo interoperabilnostnih rešitev in okvirov;
 - (e) nudenje enostavnega dostopa javnemu sektorju in industriji Unije, zlasti MSP, do preizkušanja in pilotnega izvajanja digitalnih tehnologij ter povečanje obsega njihove uporabe, vključno z njihovo čezmejno uporabo;
 - (f) podpora prevzemanju naprednih digitalnih in z njimi povezanih tehnologij, predvsem visokozmogljivostnega računalništva, umetne inteligence, kibernetске varnosti ter drugih najsodobnejših vodilnih in prihodnjih tehnologij, kot so tehnologije porazdeljenih evidenc (npr. veriženje podatkovnih blokov), s strani javnega sektorja in industrije Unije, zlasti MSP in zagonskih podjetij;
 - (g) podpora zasnovi, preizkušanju, izvajanju ter uvajanju in vzdrževanju interoperabilnih digitalnih rešitev, vključno z rešitvami digitalne uprave, za javne storitve na ravni Unije, ki se izvajajo prek platforme podatkovno vodenih in večkrat uporabnih rešitev, ki spodbuja inovacije in vzpostavlja skupne okvire, da se izkoristi ves potencial storitev javne uprave za državljane in podjetja;
 - (h) zagotavljanje kontinuirane zmogljivosti na ravni Unije za vodenje digitalnega razvoja, pa tudi za opazovanje, analizo in prilagajanje hitro razvijajočim se digitalnim trendom, ter zagotavljanje izmenjave in vključevanja najboljših praks;
 - (i) podpora sodelovanju pri vzpostavljanju evropskega ekosistema za souporabo podatkov in digitalnih infrastruktur, ki uživajo zaupanje, ki med drugim uporabljajo storitve in aplikacije na osnovi tehnologije porazdeljenih evidenc (npr. veriženje podatkovnih blokov), vključno s podporo za interoperabilnost in standardizacijo, ter pospeševanje uvajanja čezmejnih aplikacij Unije, temelječih na vgrajeni varnosti in zasebnosti, ob spoštovanju zakonodaje o varstvu potrošnikov in varstvu podatkov;
 - (j) gradnja in krepitev evropskih digitalnih inovacijskih stičišč in njihove mreže.
2. Ukrepi v okviru specifičnega cilja 5 se izvajajo predvsem z neposrednim upravljanjem.

Člen 9

Proračun

1. Finančna sredstva za izvajanje Programa za obdobje od 1. januarja 2021 do 31. decembra 2027 znašajo 7 588 000 000 EUR v tekočih cenah.
2. Okvirna razdelitev zneska iz odstavka 1 je naslednja:
 - (a) 2 226 914 000 EUR za specifični cilj 1 – visokozmogljivostno računalništvo;
 - (b) 2 061 956 000 EUR za specifični cilj 2 – umetna inteligenca;
 - (c) 1 649 566 000 EUR za specifični cilj 3 – kibernetška varnost in zaupanje;
 - (d) 577 347 000 EUR za specifični cilj 4 – napredne digitalne veščine;
 - (e) 1 072 217 000 EUR za specifični cilj 5 – uvajanje in optimalna uporaba digitalnih zmogljivosti ter interoperabilnost.
3. Znesek iz odstavka 1 se lahko uporabi tudi za tehnično in upravno pomoč pri izvajanju Programa, kot so dejavnosti pripravljavanja, spremljanja, nadzora, revizije in ocenjevanja, vključno z uporabo korporativnih informacijskotehnoloških sistemov.
4. Proračunske obveznosti za dejavnosti, ki trajajo več kot eno proračunsko leto, se lahko razdelijo v letne obroke prek več let.

5. Sredstva, dodeljena državam članicam v okviru deljenega upravljanja, se lahko na zahtevo zadevne države članice prerazporedijo v Program, pod pogoji iz ustrezne določbe uredbe o skupnih določbah za obdobje 2021–2027, tudi za dopolnitev nepovratnih sredstev, dodeljenih ukrepu, v višini do 100 % skupnih upravičenih stroškov, kjer je to mogoče, brez poseganja v načelo sofinanciranja iz člena 190 finančne uredbe in v pravila o državni pomoči. Komisija ta sredstva izvršuje neposredno v skladu s točko (a) prvega pododstavka člena 62(1) finančne uredbe ali posredno v skladu s točko (c) navedenega pododstavka. Ta sredstva se uporabijo v korist zadevne države članice.

6. Kadar Komisija ni prevzela pravne obveznosti v okviru neposrednega ali posrednega upravljanja sredstev, prerazporejenih v skladu z odstavkom 5 tega člena, se lahko zadevna neporabljen sredstva na zahtevo zadevne države članice prerazporedijo nazaj v enega ali več izvornih programov v skladu s pogoji iz ustrezne določbe uredbe o skupnih določbah za obdobje 2021–2027.

7. V skladu s točko (a) drugega pododstavka člena 193(2) finančne uredbe se lahko za omejeno obdobje v ustrezno utemeljenih primerih, določenih v sklepu o financiranju, ukrepi, ki se podpirajo v okviru te uredbe, in z njimi povezani stroški štejejo za upravičene s 1. januarjem 2021, tudi če so bili izvedeni oziroma so nastali pred vložitvijo vloge za nepovratna sredstva.

Člen 10

Tretje države, pridružene Programu

1. V skladu s cilji iz člena 3 je Program odprt za sodelovanje prek pridružitve ali delne pridružitve za naslednje tretje države:

- (a) članice Evropskega združenja za prosto trgovino, ki so članice Evropskega gospodarskega prostora, v skladu s pogoji, določenimi v Sporazumu o Evropskem gospodarskem prostoru;
- (b) države pristopnice, države kandidatke in potencialne kandidatke v skladu s splošnimi načeli in pogoji za sodelovanje teh držav v programih Unije, določenimi v zadevnih okvirnih sporazumih in sklepih pridružitvenih svetov ali v podobnih sporazumih, ter v skladu s posebnimi pogoji, določenimi v sporazumih med Unijo in temi državami;
- (c) države iz evropske sosedске politike v skladu s splošnimi načeli in pogoji za sodelovanje teh držav v programih Unije, določenimi v zadevnih okvirnih sporazumih in sklepih pridružitvenih svetov ali podobnih sporazumih, ter v skladu s posebnimi pogoji, določenimi v sporazumih med Unijo in temi državami;
- (d) druge tretje države v skladu s pogoji, določenimi v posebnem sporazumu, ki ureja sodelovanje tretje države v katerem koli programu Unije, če sporazum:
 - (i) zagotavlja pravično ravnotežje glede prispevkov in koristi tretje države, ki sodeluje v programih Unije;
 - (ii) določa pogoje za sodelovanje v programih, vključno z izračunom finančnih prispevkov za posamezne programe, in upravne stroške programov;
 - (iii) na tretjo državo ne prenaša nobenega pooblastila za odločanje v zvezi s programom Unije;
 - (iv) jamči pravice Unije, da zagotavlja dobro finančno poslovanje in ščiti svoje finančne interese.

Prispevki iz točke (d)(ii) prvega pododstavka so namenski prejemki v skladu s členom 21(5) finančne uredbe.

2. Pridružitev ali delna pridružitve tretjih držav k Programu ne posega v člen 12(5).

Člen 11

Mednarodno sodelovanje

1. Unija lahko sodeluje s tretjimi državami iz člena 10, drugimi tretjimi državami in mednarodnimi organizacijami ali organi, ustanovljenimi v navedenih državah, zlasti v okviru evro-sredozemskega partnerstva in vzhodnega partnerstva, ter s sosednjimi državami, zlasti državami regij Zahodnega Balkana in Črnega morja. Brez poseganja v člen 18 se s tem povezani stroški ne krijejo iz Programa.
2. Za sodelovanje s tretjimi državami in organizacijami iz odstavka 1 tega člena glede specifičnih ciljev 1, 2 in 3 velja člen 12.

Člen 12

Varnost

1. Ukrepi, ki se izvajajo v okviru Programa, morajo biti skladni z veljavnimi varnostnimi pravili, vključno s pravom Unije in nacionalnim pravom ter zlasti na področju varovanja tajnih podatkov pred neupravičenim razkritjem. Če se ukrepi, pri katerih se uporabljajo ali nastajajo tajni podatki, izvajajo zunaj Unije, je treba poleg izpolnjevanja navedenih zahtev za take ukrepe skleniti varnostni sporazum med Unijo in tretjo državo, v kateri poteka dejavnost.
2. Kadar je primerno, predlogi in ponudbe, ki jih morajo predložiti prosilci, vključujejo samooceno varnosti, v kateri so opredeljena vsa varnostna vprašanja in podrobnosti o tem, kako se jih reši, da bi se zagotovila skladnost s pravom Unije in nacionalnim pravom.
3. Kadar je primerno, Komisija ali organ, pooblaščen za izvajanje Programa, opravi varnostni pregled predlogov za financiranje, ki so jih predložili prosilci in ki porajajo varnostna vprašanja.
4. Kadar je primerno, morajo biti ukrepi, ki se izvajajo v okviru Programa, skladni s Sklepom Komisije (EU, Euratom) 2015/444 ⁽²⁶⁾ in pravili za izvedbo navedenega sklepa.
5. V programu dela je lahko določeno tudi, da pravni subjekti, ustanovljeni v pridruženih državah, in pravni subjekti, ustanovljeni v Uniji, nadzirani pa iz tretjih držav, niso upravičeni do sodelovanja pri nobenem ali nekaterih ukrepih v okviru specifičnega cilja 3 iz ustreznih utemeljenih varnostnih razlogov. V takih primerih se razpisi za zbiranje predlogov in razpisi za oddajo ponudb omejijo na pravne subjekte, ki so ustanovljeni ali za katere se šteje, da so ustanovljeni v državah članicah ter jih nadzirajo države članice ali državljani držav članic.
6. Če je to ustrezno utemeljeno iz varnostnih razlogov, je v programu dela lahko določeno, da so pravni subjekti, ustanovljeni v pridruženih državah, in pravni subjekti, ustanovljeni v Uniji, ki pa so nadzirani iz tretjih držav, lahko upravičeni do sodelovanja pri vseh ali nekaterih ukrepih v okviru specifičnih ciljev 1 in 2 le, če izpolnjujejo zahteve, ki jih morajo navedeni pravni subjekti izpolnjevati za jamstvo varstva bistvenih varnostnih interesov Unije in držav članic, ter za zagotavljanje varstva informacij v tajnih dokumentih. Te zahteve se določijo v programu dela.
7. Kadar je primerno, Komisija ali organ, pooblaščen za izvajanje Programa, opravlja varnostne preglede. Financiranje ukrepov, ki ne izpolnjujejo varnostnih zahtev iz tega člena, se lahko kadar koli začasno prekine, ustavi ali zmanjša v skladu s finančno uredbo.

Člen 13

Sinergije z drugimi programi Unije

1. Program omogoča sinergije z drugimi programi Unije, kot je opisano v Prilogi III, zlasti prek ureditev dopolnilnega financiranja iz programov Unije, kadar ureditve upravljanja to dopuščajo. Financiranje iz drugih programov se lahko uporabi v zaporedju, izmenično ali s kombinacijo sredstev, vključno s skupnim financiranjem ukrepov. Komisija zagotovi, da doseganje specifičnih ciljev ni ovirano, kadar se uresničuje dopolnjevalna narava Programa v razmerju do drugih programov Unije.

⁽²⁶⁾ Sklep Komisije (EU, Euratom) 2015/444 z dne 13. marca 2015 o varnostnih predpisih za varovanje tajnih podatkov EU (UL L 72, 17.3.2015, str. 53).

2. Komisija v sodelovanju z državami članicami zagotavlja splošno skladnost in dopolnjevanje Programa z ustreznimi politikami in ustreznimi programi Unije. V ta namen Komisija olajšuje vzpostavitev ustreznih mehanizmov za usklajevanje pristojnih organov ter med takimi organi in Komisijo ter uvede ustrezna orodja za spremljanje, s katerimi se sistematično ustvarjajo sinergije med Programom in drugimi ustreznimi instrumenti Unije za financiranje. Ureditve iz odstavka 1 prispevajo k preprečevanju podvajanja in čim večjemu pozitivnemu učinku odhodkov.

Člen 14

Izvajanje in oblike financiranja Unije

1. Program se izvaja v okviru neposrednega upravljanja v skladu s finančno uredbo ali v okviru posrednega upravljanja s poverjenjem določenih nalog izvrševanja organom iz točke (c) prvega pododstavka člena 62(1) finančne uredbe v skladu s členi 4 do 8 te uredbe. Organi, pooblaščenici za izvajanje Programa, smejo odstopati od pravil za sodelovanje in razširjanje, določenih v tej uredbi, le, kadar je tako odstopanje predvideno v pravnem aktu o ustanovitvi navedenih organov ali poverjenju nalog izvrševanja proračuna navedenim organom ali – ko gre za organe financiranja iz točke (c)(ii), (iii) ali (v) prvega pododstavka člena 62(1) finančne uredbe – kadar je tako odstopanje predvideno v sporazumu o prispevku in to zahtevajo posebne operativne potrebe takih organov ali narava ukrepa.

2. Program lahko zagotovi financiranje v kateri koli obliki, določeni v finančni uredbi, v osnovni obliki zlasti kot javna naročila, ali v obliki nepovratnih sredstev in nagrad.

Kadar je za doseganje cilja ukrepa potrebno javno naročanje inovativnega blaga in storitev, se lahko nepovratna sredstva dodelijo le upravičencem, ki so javni naročniki ali naročniki, kot so opredeljeni v direktivah 2014/24/EU ⁽²⁷⁾ in 2014/25/EU ⁽²⁸⁾ Evropskega parlamenta in Sveta.

Kadar je za doseganje ciljev ukrepa treba dobaviti inovativno blago ali opraviti digitalne storitve, ki še niso na voljo v večjem komercialnem obsegu, lahko javni naročnik ali naročnik odobri oddajo več naročil v okviru istega postopka javnega naročanja.

Javni naročnik ali naročnik lahko iz ustrezno utemeljenih razlogov javne varnosti zahteva, da mora biti kraj izvajanja pogodbe znotraj ozemlja Unije.

Program lahko zagotovi tudi financiranje v obliki finančnih instrumentov v okviru operacij mešanega financiranja.

3. Prispevki v mehanizmu vzajemnega zavarovanja lahko krijejo tveganje, povezano z izterjavo sredstev, ki jih dolgujejo prejemniki, in se štejejo za zadostno jamstvo v skladu s finančno uredbo. Uporablja se člen 37 Uredbe (EU) 2021/695.

Člen 15

Evropska partnerstva

Program se lahko izvaja prek evropskih partnerstev in v okviru strateškega načrtovanja Komisije in držav članic iz člena 6 Uredbe (EU) 2021/695. Tako izvajanje lahko vključuje prispevke za obstoječa ali nova javno-zasebna partnerstva v obliki skupnih podjetij, ustanovljenih na podlagi člena 187 PDEU. Za te prispevke se uporabljajo določbe navedene uredbe o evropskih partnerstvih.

⁽²⁷⁾ Direktiva 2014/24/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. februarja 2014 o javnem naročanju in razveljavitvi Direktive 2004/18/ES (UL L 94, 28.3.2014, str. 65).

⁽²⁸⁾ Direktiva 2014/25/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. februarja 2014 o javnem naročanju naročnikov, ki opravljajo dejavnosti v vodnem, energetskem in prometnem sektorju ter sektorju poštne storitve ter o razveljavitvi Direktive 2004/17/ES (UL L 94, 28.3.2014, str. 243).

Člen 16

Evropska digitalna inovacijska stičišča

1. V prvem letu izvajanja Programa se vzpostavi začetna mreža evropskih digitalnih inovacijskih stičišč. Ta začetna mreža je sestavljena vsaj iz enega stičišča za vsako državo članico, razen če v posamezni državi članici ni kandidata, ki bi lahko bil imenovan in izbran v skladu z odstavkoma 2 in 3.

2. Za vzpostavitev mreže iz odstavka 1 tega člena vsaka država članica v skladu s svojimi nacionalnimi postopki, upravnimi in institucionalnimi strukturami z odprtim in konkurenčnim postopkom imenuje subjekte kandidate na podlagi naslednjih meril:

- (a) ustrezne kompetence, povezane z dejavnostmi evropskih digitalnih inovacijskih stičišč iz odstavka 6 tega člena, in kompetence na enem ali več področjih, opredeljenih v členu 3(2);
- (b) ustrezna upravna zmogljivost, osebje in infrastruktura, ki so potrebni za opravljanje dejavnosti iz odstavka 6 tega člena;
- (c) operativna in pravna sredstva za uporabo pravil upravnega in pogodbenega upravljanja ter finančnega poslovanja, določenih na ravni Unije, in
- (d) ustrezna finančna vzdržnost, ki ustreza ravni sredstev Unije, ki jih bo subjekt moral upravljati, in se, kadar je primerno, dokaže prek jamstev, ki jih je po možnosti izdal javni organ.

3. Komisija z izvedbenimi akti sprejme sklepe o izbiri subjektov, ki sestavljajo začetno mrežo. Ti izvedbeni akti se sprejmejo v skladu s postopkom pregleda iz člena 31(2). Komisija pred izborom evropskega digitalnega inovacijskega stičišča na ozemlju posamezne države članice v čim večji meri upošteva njeno mnenje.

Te subjekte Komisija izbere med subjekti kandidati, ki so jih imenovala države članice na podlagi meril iz odstavka 2 tega člena in naslednjih dodatnih meril:

- (a) proračunska sredstva, ki so na voljo za financiranje začetne mreže, in
- (b) potreba, da začetna mreža zagotovi kritje potreb industrije in področij javnega interesa ter zagotovi celovito in uravnoteženo geografsko pokritost, da se s tem izboljša konvergenca med državami članicami, prejemnicami iz Kohezijskega sklada za obdobje 2021–2027, vzpostavljenega z uredbo Evropskega parlamenta in Sveta, in ostalimi državami članicami, na primer s premoščanjem digitalnega razkoraka v geografskem smislu.

4. Če je potrebno, Komisija po opravljenem odprtem in konkurenčnem postopku z izvedbenimi akti sprejme sklepe o izbiri subjektov, ki sestavljajo dodatna evropska digitalna inovacijska stičišča. Ti izvedbeni akti se sprejmejo v skladu s postopkom pregleda iz člena 31(2).

Komisija pred izborom evropskega digitalnega inovacijskega stičišča na ozemlju posamezne države članice v čim večji meri upošteva njeno mnenje.

Komisija pri izboru dodatnih evropskih digitalnih inovacijskih stičišč zagotovi široko geografsko pokritost po vsej Evropi. Število subjektov v mreži ustreza povpraševanju po storitvah stičišča posameznih držav članic. Zaradi premagovanja posebnih ovir, s katerimi se srečujejo najbolj oddaljene regije Unije, se lahko za kritje potreb takih regij imenujejo posebni subjekti.

5. Evropska digitalna inovacijska stičišča imajo precejšnjo splošno avtonomijo pri določanju svoje organizacije, sestave in delovnih metod.

6. V zvezi z izvajanjem Programa evropska digitalna inovacijska stičišča opravljajo naslednje dejavnosti v korist industrije v Uniji, zlasti MSP in podjetij s srednje veliko tržno kapitalizacijo, pa tudi javnega sektorja:

- (a) ozaveščajo in ponujajo ali zagotavljajo dostop do strokovnega znanja in tehničnih izkušenj ter storitev s področja digitalne preobrazbe, vključno z zmogljivostmi za preizkušanje in poskuse;

- (b) pomagajo podjetjem, zlasti MSP in zagonskim podjetjem, organizacijam in javni upravi, da bi z uporabo novih tehnologij, ki jih zajema Program, postali bolj konkurenčni in da bi izboljšali svoj poslovni model;
- (c) omogočajo prenos strokovnega znanja in tehničnih izkušenj med regijami, zlasti s povezovanjem MSP, zagonskih podjetij in podjetij s srednje veliko tržno kapitalizacijo, ustanovljenih v eni regiji, z evropskimi digitalnimi inovacijskimi stičišči v drugih regijah, ki lahko najbolje izvajajo ustrezne storitve; spodbujajo izmenjave veščin in znanja, skupnih pobud in dobrih praks;
- (d) ponujajo ali zagotavljajo dostop do tematskih storitev, med drugim zlasti storitev s področja umetne inteligence, visokozmogljivostnega računalništva ter kibernetске varnosti in zaupanja, za javne uprave, organizacije javnega sektorja, MSP ali podjetja s srednje veliko tržno kapitalizacijo;
- (e) zagotavljajo finančno podporo tretjim stranem v okviru specifičnega cilja 4.

Za namene točke (d) prvega pododstavka se lahko evropska digitalna inovacijska stičišča specializirajo za posebne tematske storitve in jim ni treba ponujati vseh tematskih storitev niti teh storitev zagotavljati vsem vrstam subjektov iz tega odstavka.

7. Kadar evropsko digitalno inovacijsko stičišče prejme financiranje v okviru Programa, ima to financiranje obliko nepovratnih sredstev.

POGLAVJE II

UPRAVIČENOST

Člen 17

Upravičeni ukrepi

1. Do financiranja so upravičeni samo ukrepi, ki prispevajo k doseganju ciljev iz členov 3 do 8.
2. Merila upravičenosti za ukrepe, ki se izvajajo v okviru Programa, se določijo v programih dela.

Člen 18

Upravičeni pravni subjekti

1. Naslednji pravni subjekti so upravičeni sodelovati v Programu:
 - (a) pravni subjekti, ustanovljeni v:
 - (i) državi članici ali z državo članico povezani čezmorski državi ali ozemlju;
 - (ii) tretji državi, pridružen Programu v skladu s členoma 10 in 12;
 - (b) vsi drugi pravni subjekti, ustanovljeni v skladu s pravom Unije, in vse mednarodne organizacije evropskega interesa.
2. Z odstopanjem od odstavka 1 so pravni subjekti, ustanovljeni v tretji državi, ki ni pridružena Programu, upravičeni do sodelovanja pri posebnih ukrepih, kadar je njihovo sodelovanje potrebno za doseganje ciljev Programa. Takšni subjekti krijejo stroške svojega sodelovanja, razen če je v programih dela določeno drugače.
3. Fizične osebe niso upravičene sodelovati v Programu, razen za nepovratna sredstva, ki se dodelijo v okviru specifičnega cilja 4.
4. Program dela iz člena 24 lahko določa, da je iz varnostnih razlogov ali zaradi ukrepov, neposredno povezanih s strateško avtonomijo Unije, sodelovanje omejeno samo na upravičence, ustanovljene v državah članicah, ali na upravičence, ustanovljene v državah članicah in določenih pridruženih ali tretjih državah. Vsakršno omejevanje sodelovanja pravnih subjektov, ustanovljenih v pridruženih državah, je skladno s pogoji iz ustreznega sporazuma.

POGLAVJE III

NEPOVRATNA SREDSTVA

Člen 19

Nepovratna sredstva

Nepovratna sredstva v okviru Programa se dodeljujejo in upravljajo v skladu z naslovom VIII finančne uredbe ter lahko krijejo do 100 % upravičenih stroškov brez poseganja v načelo sofinanciranja, kot je določeno v členu 190 finančne uredbe. Taka nepovratna sredstva se dodeljujejo in upravljajo, kot je določeno za vsak specifičen cilj.

Člen 20

Merila za dodelitev

1. Merila za dodelitev se določijo v programu dela in razpisih za zbiranje predlogov, pri njih pa se upoštevajo vsaj naslednji elementi:

- (a) zrelost ukrepa v razvoju projekta;
- (b) trdnost predlaganega izvedbenega načrta;
- (c) potreba po premostitvi finančnih ovir, kot je izostanek zadostnega tržnega financiranja.

2. Kadar je ustrezno, se pri določanju meril za dodelitev upoštevajo naslednji elementi:

- (a) stimulativen učinek podpore Unije na javne in zasebne naložbe;
- (b) pričakovani vpliv na gospodarstvo, družbo, podnebje in okolje;
- (c) dostopnost in enostaven dostop do zadevnih storitev;
- (d) vseevropska razsežnost;
- (e) uravnotežena geografska porazdelitev po Uniji, vključno s premoščanjem geografskega digitalnega razkoraka, tudi kar zadeva najbolj oddaljene regije;
- (f) obstoj dolgoročnega načrta trajnostnosti;
- (g) prosta ponovna uporaba in prilagajanje rezultatov projektov;
- (h) sinergije in dopolnjevanje z drugimi programi Unije.

Člen 21

Ocenjevanje

Vloge za nepovratna sredstva v skladu s členom 150 finančne uredbe oceni komisija za ocenjevanje, ki jo lahko v celoti ali deloma sestavljajo zunanji neodvisni strokovnjaki.

POGLAVJE IV

OPERACIJE MEŠANEGA FINANCIRANJA IN DRUGE MOŽNOSTI KOMBINIRANEGA FINANCIRANJA

Člen 22

Operacije mešanega financiranja

Operacije mešanega financiranja v okviru Programa se izvajajo v skladu z Uredbo (EU) 2021/523 in naslovom X finančne uredbe.

Člen 23

Kumulativno in alternativno financiranje

1. Ukrep, ki je prejel prispevek iz drugega programa Unije, vključno s sredstvi v okviru deljenega upravljanja, lahko prejme tudi prispevek v okviru Programa, pod pogojem, da prispevki ne krijejo istih stroškov. Za zadevni prispevek k ukrepu se uporabljajo pravila ustreznega programa Unije. Kumulativno financiranje ne sme presežati skupnih upravičenih stroškov ukrepa. Podpora iz različnih programov Unije se lahko izračuna sorazmerno v skladu z dokumenti, v katerih so navedeni pogoji za podporo.

2. Za podelitev pečata odličnosti v okviru Programa morajo ukrepi izpolnjevati vse naslednje pogoje:

- (a) bili so ocenjeni v razpisu za zbiranje predlogov v okviru Programa;
- (b) izpolnjujejo minimalne zahteve po kakovosti iz navedenega razpisa za zbiranje predlogov;
- (c) zaradi proračunskih omejitev se ne financirajo v okviru navedenega razpisa za zbiranje predlogov.

V skladu z ustrezno določbo uredbe o skupnih določbah za obdobje 2021–2027 lahko ESRR ali ESS+ podpira predloge, predložene na podlagi razpisa za zbiranje predlogov v okviru Programa, ki jim je bil v skladu s Programom podeljen pečat odličnosti.

POGLAVJE V

NAČRTOVANJE, SPREMLJANJE, OCENJEVANJE IN NADZOR

Člen 24

Programi dela

1. Program se izvaja prek programov dela iz člena 110 finančne uredbe.
2. Programi dela se načeloma sprejmejo kot večletni programi običajno na vsaki dve leti ter zajemajo splošne cilje Programa in tudi enega ali več specifičnih ciljev. Če je to upravičeno zaradi posebnih potreb pri izvajanju, se lahko sprejmejo tudi kot letni programi.
3. Programi dela so skladni s specifičnimi cilji Programa, kot so določeni v členih 4 do 8, upoštevajo pa tudi področja in vrste dejavnosti iz Priloge I. Zagotavljajo, da ukrepi, ki jih podpirajo, ne izrinjajo zasebnega financiranja.
4. Zaradi upoštevanja tehnoloških sprememb in razvoja na trgu se na Komisijo prenese pooblastilo, da sprejme delegirane akte v skladu s členom 30 za spremembo Priloge I v zvezi z dejavnostmi, določenimi v navedeni prilogi, in na način, skladen s specifičnimi cilji Programa, kot so določeni v členih 4 do 8.
5. V programih dela se po potrebi določi skupni znesek, namenjen za operacije mešanega financiranja.
6. Komisija z izvedbenimi akti sprejme programe dela za specifične cilje 2, 4 ter 5, pa tudi za morebitne druge ukrepe v okviru neposrednega upravljanja za specifična cilja 1 in 3. Ti izvedbeni akti se sprejmejo v skladu s postopkom pregleda iz člena 31(2).

*Člen 25***Spremljanje in poročanje**

1. Merljivi kazalniki za spremljanje izvajanja in za poročanje o napredku Programa pri doseganju specifičnih ciljev iz člena 3(2) so določeni v Prilogi II.
2. Komisija določi metodologijo za oblikovanje kazalnikov za natančno oceno narejenega napredka pri doseganju splošnih ciljev iz člena 3(1).
3. Za zagotovitev učinkovite ocene napredka Programa pri doseganju njegovih ciljev se na Komisijo prenese pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov v skladu s členom 30 za spremembo Priloge II glede merljivih kazalnikov, kadar je to potrebno, in da se ta uredba dopolni z določbami o vzpostavitvi okvira za spremljanje in ocenjevanje.
4. Sistem za poročanje o smotnosti zagotavlja, da se podatki za spremljanje izvajanja Programa in njegovih rezultatov zbirajo uspešno, učinkovito in pravočasno, tako da so rezultati primerni za poglobljeno analizo doseženega napredka in morebitnih težav.

V ta namen se prejemnikom sredstev Unije in po potrebi državam članicam naložijo sorazmerne zahteve glede poročanja.

5. Uradne statistike EU, kot so redne statistične raziskave o IKT, se v največji možni meri uporabijo kot kontekstni kazalniki. Komisija opravi posvetovanja z nacionalnimi statističnimi uradi in jih skupaj z Eurostatom vključi v začetno zasnovano in nadaljnji razvoj statističnih kazalnikov, uporabljenih za spremljanje izvajanja Programa in napredka z vidika digitalne preobrazbe.

*Člen 26***Ocena Programa**

1. Ocene Programa se opravijo pravočasno, da se lahko upoštevajo v postopku odločanja. Vsebujejo kvalitativno oceno napredka pri doseganju splošnih ciljev Programa iz člena 3.
2. Komisija poleg rednega spremljanja Programa opravi njegovo vmesno oceno, ko je na voljo dovolj informacij o njegovem izvajanju, vendar najpozneje v štirih letih od začetka izvajanja Programa. Na podlagi vmesne ocene se po potrebi prilagodi izvajanje Programa, tudi ob upoštevanju novega relevantnega tehnološkega razvoja.
3. Na koncu izvajanja Programa, vendar ne pozneje kot v štirih letih po zaključku obdobja iz člena 1, Komisija opravi končno oceno Programa.

V končni oceni se ocenijo dolgoročni vplivi Programa in njegova trajnostnost.

4. S sistemom poročanja o oceni se zagotovi, da prejemniki sredstev Unije podatke za oceno Programa zbirajo učinkovito, uspešno, pravočasno in dovolj razčlenjeno.
5. Komisija predloži vmesno oceno iz odstavka 2 in končno oceno iz odstavka 3 Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij.

Člen 27

Revizije

1. Revizije uporabe prispevkov Unije, ki jih opravijo osebe ali subjekti, vključno s tistimi, ki jih niso pooblastile institucije, organi, uradi ali agencije Unije, so osnova za splošno zagotovilo v skladu s členom 127 finančne uredbe.
2. Z nadzornim sistemom se zagotovi ustrezno ravnotežje med zaupanjem in nadzorom ob upoštevanju upravnih stroškov in drugih stroškov v zvezi z nadzorom na vseh ravneh.
3. Revizije odhodkov se izvajajo dosledno ter v skladu z načeli gospodarnosti, učinkovitosti in uspešnosti.
4. Kot del nadzornega sistema lahko revizijska strategija temelji na finančni reviziji reprezentativnega vzorca odhodkov. Ta reprezentativni vzorec se dopolni z izborom, ki temelji na oceni tveganj, povezanih z odhodki.
5. Pri ukrepih, ki prejmejo kumulativno financiranje iz različnih programov Unije, se revizija opravi samo enkrat in zajame vse zadevne programe in pravila, ki zanje veljajo.

Člen 28

Zaščita finančnih interesov Unije

Kadar tretja država sodeluje v Programu po odločitvi, sprejeti na podlagi mednarodnega sporazuma ali na podlagi katerega koli drugega pravnega instrumenta, odgovornemu odredbodajalcu, OLAF in Računskemu sodišču podeli potrebne pravice in dostop, da lahko v celoti izvajajo svoje pristojnosti. V primeru OLAF take pravice vključujejo pravico do izvajanja preiskav, vključno s preverjanji na kraju samem in inšpekcijami, kot je določeno v Uredbi (EU, Euratom) št. 883/2013.

Člen 29

Informiranje, komuniciranje, obveščanje javnosti, podpora politikam in razširjanje

1. Prejemniki sredstev Unije z zagotavljanjem skladnih, učinkovitih in sorazmernih informacij različnim ciljnim skupinam, tudi medijem in javnosti, navedejo izvor teh sredstev in zagotovijo prepoznavnost financiranja Unije, zlasti pri promoviranju ukrepov in njihovih rezultatov.
2. Komisija izvaja ukrepe informiranja in komuniciranja v zvezi s Programom, ukrepi, izvedeni na podlagi Programa in doseženimi rezultati. Komisija tudi zagotovi, da so na voljo celovite informacije in da le te dosežejo potencialne prosilce za financiranje Unije v digitalnem sektorju.

Finančna sredstva, dodeljena Programu, prispevajo tudi k korporativnemu komuniciranju o političnih prednostnih nalogah Unije, kolikor so te prednostne naloge povezane s cilji iz člena 3.

3. Program zagotovi podporo za razvoj politik, ozaveščanje in razširjanje ukrepov, povezanih s Programom, ter spodbujanje sodelovanja in izmenjave izkušenj na področjih iz členov 4 do 8.

POGLAVJE VI

DELEGIRANI AKTI, IZVEDBENI AKTI, PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

Člen 30

Izvajanje prenosa pooblastila

1. Pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov je preneseno na Komisijo pod pogoji, določenimi v tem členu.
2. Pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov iz člena 24(4) in člena 25(3) se prenese na Komisijo za obdobje do 31. decembra 2028.
3. Prenos pooblastila iz člena 24(4) in člena 25(3) lahko kadar koli prekliče Evropski parlament ali Svet. S sklepom o preklicu preneha veljati prenos pooblastila iz navedenega sklepa. Sklep začne učinkovati dan po njegovi objavi v *Uradnem listu Evropske unije* ali na poznejši dan, ki je določen v navedenem sklepu. Sklep ne vpliva na veljavnost že veljavnih delegiranih aktov.
4. Komisija se pred sprejetjem delegiranega akta posvetuje s strokovnjaki, ki jih imenujejo države članice, v skladu z načeli, določenimi v Medinstitucionalnem sporazumu z dne 13. aprila 2016 o boljši pripravi zakonodaje.
5. Komisija takoj po sprejetju delegiranega akta o njem sočasno uradno obvesti Evropski parlament in Svet.
6. Delegirani akt, sprejet na podlagi člena 24(4) in člena 25(3), začne veljati le, če mu niti Evropski parlament niti Svet ne nasprotuje v roku dveh mesecev od uradnega obvestila Evropskemu parlamentu in Svetu o tem aktu ali če pred iztekom tega roka tako Evropski parlament kot Svet obvestita Komisijo, da mu ne bosta nasprotovala. Ta rok se na pobudo Evropskega parlamenta ali Sveta podaljša za dva meseca.

Člen 31

Postopek v odboru

1. Komisiji pomaga odbor za usklajevanje programa Digitalna Evropa. Ta odbor je odbor v smislu Uredbe (EU) št. 182/2011.
2. Pri sklicevanju na ta odstavek se uporablja člen 5 Uredbe (EU) št. 182/2011.

Člen 32

Razveljavitev

Sklep (EU) 2015/2240 se razveljavi z učinkom od 1. januarja 2021.

Člen 33

Prehodne določbe

1. Ta uredba ne vpliva na nadaljevanje ali spremembo ukrepov, začeti na podlagi Uredbe (EU) št. 283/2014 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽²⁹⁾ ter Sklepa (EU) 2015/2240, ki se še naprej uporabljata za te ukrepe do njihovega zaključka.
2. Finančna sredstva za Program lahko krijejo tudi odhodke za tehnično in upravno pomoč, ki so potrebni za zagotovitev prehoda med Programom in ukrepi, sprejetimi na podlagi Uredbe (EU) št. 283/2014 in Sklepa (EU) 2015/2240.
3. Po potrebi se lahko v proračun Unije po letu 2027 knjižijo odobritve za kritje odhodkov iz člena 9(4), da se omogoči upravljanje ukrepov, ki niso zaključeni do 31. decembra 2027.

Člen 34

Začetek veljavnosti in uporaba

Ta uredba začne veljati na dan objave v *Uradnem listu Evropske unije*.

Uporablja se od 1. januarja 2021.

Ta uredba je v celoti zavezujoča in se neposredno uporablja v vseh državah članicah.

V Bruslju, 29. aprila 2021

Za Evropski parlament
predsednik
D. M. SASSOLI

Za Svet
predsednica
A. P. ZACARIAS

⁽²⁹⁾ Uredba (EU) št. 283/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. marca 2014 o smernicah za vseevropska omrežja na področju telekomunikacijske infrastrukture in razveljavitvi Odločbe št. 1336/97/ES (UL L 86, 21.3.2014, str. 14).

PRILOGA I

UKREPI

Tehnični opis Programa: obseg ukrepov

Začetni in po potrebi poznejši ukrepi Programa se izvedejo v skladu z naslednjim tehničnim opisom:

Specifični cilj 1 – visokozmogljivostno računalništvo

S Programom se izvaja Evropska strategija za visokozmogljivostno računalništvo s podporo celotnemu ekosistemu na ravni Unije, ki prinaša potrebne zmogljivosti v visokozmogljivostnem računalništvu in podatkovne zmogljivosti, s katerimi lahko Evropa konkurira na svetovnem trgu. Namen strategije je uvedba vrhunske infrastrukture visokozmogljivostnega računalništva in podatkovne infrastrukture eksaravenske zmogljivosti med letoma 2022 in 2023 ter post-eksaravenske zmogljivosti med letoma 2026 in 2027, kar bo Uniji omogočilo lastno neodvisno in konkurenčno tehnološko oskrbo z visokozmogljivostnim računalništvom, doseganje odličnosti aplikacij visokozmogljivostnega računalništva ter razširitev dostopnosti in uporabe visokozmogljivostnega računalništva.

Začetni in po potrebi poznejši ukrepi v okviru tega cilja vključujejo:

1. Skupni okvir javnih naročil, ki omogoča sooblikovalski pristop za pridobitev integrirane mreže vrhunskega visokozmogljivostnega računalništva, vključno za pridobitev eksaravenske superračunalniške in podatkovne infrastrukture. Ta mreža bo enostavno dostopna za javne in zasebne uporabnike, zlasti MSP, ne glede na državo članico, v kateri se nahajajo, ter za namene raziskav v skladu z Uredbo (EU) 2018/1488.
2. Skupni okvir javnih naročil za pridobitev post-eksaravenske infrastrukture superračunalnikov, vključno z integracijo tehnologij kvantnega računalništva.
3. Koordinacijo in ustrezna finančna sredstva na ravni Unije v podporo razvoju, javnemu naročanju in delovanju take infrastrukture.
4. Mreženje zmogljivosti visokozmogljivostnega računalništva in podatkovnih zmogljivosti držav članic ter podporo državam članicam, ki želijo posodobiti ali pridobiti nove zmogljivosti v visokozmogljivostnem računalništvu.
5. Mreženje nacionalnih strokovnih centrov za visokozmogljivostno računalništvo, ki bodo vsaj po eden v vsaki državi članici in povezani z nacionalnimi centri za superračunalništvo, za izvajanje visokozmogljivostnih računalniških storitev za industrijo, zlasti MSP, za akademsko skupnost in javne uprave.
6. Uvajanje operativne tehnologije, ki je že pripravljena za uporabo, zlasti superračunalništvo kot storitev, razvita na podlagi raziskav in inovacij, za vzpostavitev integriranega ekosistema visokozmogljivostnega računalništva Unije, ki pokriva vse segmente znanstvene in industrijske vrednostne verige (strojno opremo, programsko opremo, aplikacije, storitve, medsebojne povezave in napredne digitalne veščine).

Specifični cilj 2 – umetna inteligenca

Program gradi in krepi temeljne zmogljivosti umetne inteligence v Evropi, kar vključuje podatkovne vire in zbirke algoritmov, ter zagotovi njihovo dostopnost za vse javne uprave in podjetja, pa tudi krepi in mreži obstoječe in novo vzpostavljene zmogljivosti za preizkušanje umetne inteligence in poskuse z njo v državah članicah.

Začetni in po potrebi poznejši ukrepi v okviru tega cilja vključujejo:

1. Vzpostavitev skupnih evropskih podatkovnih prostorov, v katerih se zbirajo javne informacije po vsej Evropi, tudi informacije, zbrane s ponovno uporabo informacij javnega sektorja, in ki postanejo vir vhodnih podatkov za rešitve na področju umetne inteligence. Ta prostor bi moral biti odprt za javni in zasebni sektor. Za povečanje uporabe so podatki v tem prostoru čim bolj interoperabilni, zlasti na podlagi podatkovnih formatov, ki so odprti, strojno berljivi, standardizirani in dokumentirani, tako pri interakcijah med javnim in zasebnim sektorjem kot znotraj sektorjev in med sektorji (semantična interoperabilnost).
2. Razvoj skupnih evropskih knjižnic ali vmesnikov do knjižnic algoritmov, ki so enostavno dostopne vsem morebitnim evropskim uporabnikom pod pravičnimi, razumnimi in nediskriminatornimi pogoji. Podjetja in javni sektor v njih lahko najdejo in pridobijo rešitve, ki najbolj ustreza njihovim potrebam.

3. Sovlaganje držav članic v vrhunske referenčne zmogljivosti za preizkušanje in poskuse v realnih okoliščinah, osredotočene na uporabo umetne inteligence na ključnih področjih, kot so zdravje, spremljanje Zemlje ali okolja, promet in mobilnost, varnost, proizvodnja in finance, ter na drugih področjih javnega interesa. Te zmogljivosti so odprte za vse akterje po vsej Evropi in povezane z evropsko mrežo digitalnih inovacijskih stičišč. Te zmogljivosti so opremljene ali povezane z velikimi računalniškimi zmogljivostmi in zmogljivostmi za podatkovno obdelavo ter najnovejšimi tehnologijami umetne inteligence, vključno z razvijajočimi se področji, kot so nevromorfni računalniški sistemi, globoko učenje in robotika.

Specifični cilj 3 – kibernetška varnost in zaupanje

Program spodbuja krepitev, razvoj in pridobivanje osnovnih zmogljivosti za zaščito digitalnega gospodarstva, družbe in demokracije v Uniji s krepitvijo industrijskega potenciala in konkurenčnosti Unije na področju kibernetške varnosti ter z izboljšanjem zmogljivosti zasebnega in javnega sektorja za zaščito državljanov in podjetij pred kibernetškimi grožnjami, vključno s podporo pri izvajanju Direktive (EU) 2016/1148.

Začetni in po potrebi poznejši ukrepi v okviru tega cilja vključujejo:

1. Sovlaganje držav članic v kibernetkovarnostno napredno opremo, infrastrukture ter tehnične izkušnje, ki so ključnega pomena za zaščito kritičnih infrastruktur in digitalnega enotnega trga na splošno. Tako sovlaganje lahko vključuje naložbe v zmogljivosti za razvoj kvantnih tehnologij in podatkovne vire za kibernetško varnost, situacijsko zavedanje v kibernetškem prostoru ter druga orodja, ki se dajo na voljo javnemu in zasebnemu sektorju po vsej Evropi.
2. Obsežnejši razvoj obstoječih tehnoloških zmogljivosti in mreženje strokovnih centrov držav članic ter zagotavljanje, da se te zmogljivosti odzivajo na potrebe javnega sektorja in industrije, vključno z izdelki in storitvami, ki krepijo kibernetško varnost znotraj digitalnega enotnega trga.
3. Zagotavljanje široke uvedbe učinkovitih najsodobnejših rešitev za kibernetško varnost in zaupanje v vseh državah članicah. Taka uvedba vključuje krepitev zanesljivosti in varnosti izdelkov, od njihovega oblikovanja do trženja.
4. Podpora zapolnjevanju vrzeli v veččinah glede kibernetške varnosti, na primer z usklajevanjem programov za razvoj takih veščin, njihovo prilagajanje specifičnim sektorskim potrebam in olajšanje dostopa do specializiranih, ciljno usmerjenih usposabljanj.

Specifični cilj 4 – napredne digitalne veščine

Program podpira dostop do – in priložnosti za usposabljanje iz – naprednih digitalnih veščin, zlasti na področju visokozmogljivostnega računalništva, analitike velepodatkov, umetne inteligence, tehnologij porazdeljenih evidenc (npr. veriženje podatkovnih blokov) in kibernetške varnosti za trenutno in prihodnjo delovno silo, s tem da med drugim študentom, novim diplomantom, sedanjim delavcem in državljanom vseh starosti, ki potrebujejo izpopolnjevanje, ne glede na njihovo lokacijo, nudi sredstva za pridobitev in razvoj teh veščin.

Začetni in po potrebi poznejši ukrepi v okviru tega cilja vključujejo:

1. Dostop do usposabljanja na delovnem mestu s sodelovanjem pri pripravništvih v strokovnih centrih in podjetjih, ki uvajajo napredne digitalne tehnologije.
2. Dostop do usposabljanj za napredne digitalne tehnologije, ki jih ponujajo visokošolske institucije, raziskovalne ustanove in strokovni certifikacijski organi v industriji v sodelovanju z organi, udeleženi v Programu (teme naj bi zajemale umetno inteligenco, kibernetško varnost, tehnologije porazdeljenih evidenc (npr. veriženje podatkovnih blokov), visokozmogljivostno računalništvo in kvantne tehnologije).
3. Sodelovanje na kratkotrajnejših specializiranih strokovnih usposabljanjih, ki so predhodno certificirana, na primer s področja kibernetške varnosti.

Ukrepi so usmerjeni v napredne digitalne veščine, ki so povezane s posebnimi tehnologijami.

Evropska digitalna inovacijska stičišča iz člena 16 olajšujejo možnosti usposabljanja ob navezovanju stikov s ponudniki izobraževanja in usposabljanja.

Specifični cilj 5 – uvajanje in optimalna uporaba digitalnih zmogljivosti ter interoperabilnost

Projekti v korist uvajanja in optimalni uporabi digitalnih zmogljivosti ali interoperabilnosti so projekti v skupnem interesu.

I. Začetni in po potrebi poznejši ukrepi v okviru tega cilja, povezani z digitalno preobrazbo področij javnega interesa, vključujejo:

1. Modernizacija javnih uprav

- 1.1 Podpora državam članicam pri izvajanju načel Talinske deklaracije o e-upravi na vseh področjih politik ter po potrebi vzpostavitev potrebnih registrov in njihovo medsebojno povezovanje ob popolnem upoštevanju Uredbe (EU) 2016/679.
- 1.2 Podpora zasnovi, pilotnemu izvajanju, uvajanju, vzdrževanju, razvoju in spodbujanju koherentnega ekosistema čezmejne infrastrukture digitalnih storitev ter olajševanje neoviranih in od konca do konca povezanih, varnih, interoperabilnih, večjezičnih, čezmejnih ali medsektorskih rešitev ter skupnih okvirov v javnih upravah. Prav tako so vključene metodologije za ocenjevanje vpliva in koristi.
- 1.3 Podpora ocenjevanju, posodabljanju in spodbujanju obstoječih skupnih specifikacij in standardov ter razvijanju, sprejemanju in spodbujanju novih skupnih specifikacij, odprtih specifikacij in standardov prek platform Unije za standardizacijo in v sodelovanju z ustreznimi evropskimi ali mednarodnimi organizacijami za standardizacijo, kakor je primerno.
- 1.4 Sodelovanje pri vzpostavitvi evropskega ekosistema infrastruktur, ki uživajo zaupanje, ki po možnosti uporabljajo storitve in aplikacije, ki temeljijo na tehnologijah porazdeljenih evidenc (npr. veriženje podatkovnih blokov), vključno s podporo za interoperabilnost in standardizacijo ter pospeševanjem uvajanja čezmejnih aplikacij Unije.

2. Zdravje

- 2.1 Zagotovitev, da imajo državljani nadzor nad lastnimi osebnimi podatki in na način, ki je varen in jim zagotavlja zasebnost, čezmejno dostopajo do svojih osebnih zdravstvenih podatkov in te podatke izmenjujejo, uporabljajo in upravljajo, kjer koli se nahajajo sami ali se nahajajo podatki, v skladu z veljavno zakonodajo o varstvu podatkov. Dokončanje infrastrukture za digitalne storitve e-zdravja in njihova razširitev z novimi digitalnimi storitvami v zvezi s preprečevanjem bolezni, zdravstvom in oskrbo, ter podpora za uvajanje takih storitev, osnovano na široki podpori na podlagi dejavnosti Unije in držav članic, zlasti v okviru mreže e-zdravje v skladu s členom 14 Direktive 2011/24/EU Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁾.
- 2.2 Omogočanje dostopnosti boljših podatkov za raziskave, preprečevanje bolezni in posamezniku prilagojeno zdravstvo in oskrbo. Zagotovitev, da imajo evropski zdravstveni raziskovalci in klinični zdravniki dostop do potrebnega obsega virov (souplebrabljenih podatkovnih prostorov, vključno s hrambo podatkov in računalniškimi sistemi, strokovnega znanja in analitičnih zmogljivosti) za doseg prebojev pri glavnih in redkih boleznih. Cilj je ustvariti prebivalstveno kohorto z vsaj deset milijoni državljanov.
- 2.3 Omogočanje dostopnosti digitalnih orodij za opolnomočenje državljanov in oskrbo, osredotočeno na posameznika, s podporo izmenjavi inovativnih in najboljših praks na področju digitalnega zdravja, graditvi zmogljivosti in tehnični pomoči, zlasti za kibernetno varnost, umetno inteligenco in visokozmogljivostno računalništvo.

3. Sodstvo

Omogočanje nemotene in varne čezmejne elektronske komunikacije v sodstvu ter med sodnimi in drugimi pristojnimi organi na področju civilnega in kazenskega prava. Izboljšanje dostopa do sodnega varstva ter do pravnih informacij in postopkov za državljane, podjetja, pravnike in člane sodnih organov z zagotavljanjem semantično interoperabilnih medsebojnih povezav do podatkovnih zbirk in registrov ter z olajševanjem spletnega zunajsodnega reševanja sporov. Spodbujanje razvoja in izvajanja inovativnih tehnologij za sodišča in pravno stroko, med drugim na podlagi rešitev umetne inteligence, ki bi lahko poenostavile in pospešile postopke (na primer „pravnotehnoške“ aplikacije).

4. Promet, mobilnost, energetika in okolje

Uvajanje decentraliziranih rešitev in infrastruktur, potrebnih za digitalne aplikacije velikega obsega, kot so povezana avtomatizirana vožnja, brezpilotni zrakoplovi, koncepti pametne mobilnosti, pametna mesta, pametna podeželska območja ali najbolj oddaljene regije, ki podpirajo prometno, energetska in okoljska politika, ter v usklajevanju z ukrepi za digitalizacijo prometnega in energetskega sektorja v okviru Instrumenta za povezovanje Evrope.

⁽¹⁾ Direktiva 2011/24/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. marca 2011 o uveljavljanju pravic pacientov pri čezmejnem zdravstvenem varstvu (UL L 88, 4.4.2011, str. 45).

5. Izobraževanje, kultura in mediji

Omogočanje dostopa ustvarjalcem, ustvarjalni industriji in kulturnim sektorjem v Evropi do najsodobnejših digitalnih tehnologij, od umetne inteligence do naprednega računalništva. Uporaba evropske kulturne dediščine, vključno z Europeano, za podporo izobraževanju in raziskavam ter spodbujanje kulturne raznolikosti, socialne kohezije in evropske družbe. Podpora prevzemanju digitalnih tehnologij v izobraževanju ter zasebnih in javno financiranih kulturnih ustanovah.

6. Drugi ukrepi, ki podpirajo digitalni enotni trg

Podporni ukrepi, kot sta pospeševanje digitalne in medijske pismenosti in ozaveščanje mladoletnikov, staršev in učiteljev o tveganjih, s katerimi se lahko mladoletniki srečujejo na spletu, in načinih, kako jih zaščititi, ter ki so namenjeni boju proti spletnemu nadlegovanju in spletnemu širjenju posnetkov spolnih zlorab otrok, in sicer s podpiranjem vseevropske mreže centrov za varnejši internet. Spodbujanje ukrepov za odkrivanje namernega širjenja dezinformacij in boj proti njemu, s čimer se krepi splošna odpornost Unije; podpora opazovalnice Unije za gospodarstva digitalnih platform ter študij in dejavnosti ozaveščanja.

Ukrepi iz točk 1 do 6 se lahko delno podprejo v okviru evropskih digitalnih inovacijskih stičišč prek istih zmogljivosti, razvitih v pomoč industriji pri njeni digitalni preobrazbi (glej točko II).

II. Začetni in po potrebi poznejši ukrepi v okviru tega cilja, povezani z digitalno preobrazbo industrije, vključujejo:

Prispevek k razvoju mreže evropskih digitalnih inovacijskih stičišč, s katerimi se zagotovi dostop do digitalnih zmogljivosti vsem podjetjem, zlasti MSP, v vseh regijah Unije. Tak prispevek vključuje:

1. Dostop do skupnega evropskega podatkovnega prostora, platform umetne inteligence in evropskih zmogljivosti v visokozmogljivostnem računalništvu za analizo podatkov in računalniško intenzivne aplikacije.
2. Dostop do zmogljivosti za preizkušanje umetne inteligence v velikem obsegu in do naprednih orodij za kibernetško varnost.
- 3 Dostop do naprednih digitalnih veščin.

Ukrepi iz prvega pododstavka bodo usklajeni in se bodo dopolnjevali z inovativnimi ukrepi v digitalnih tehnologijah, podprtimi zlasti v okviru Obzorja Evropa, in naložbami v evropska digitalna inovacijska stičišča, podprtimi v okviru ESRR. Nepovratna sredstva za replikacijo trga se lahko zajemajo tudi iz Programa v skladu s pravili o državni pomoči. Podpora dostopu do financiranja nadaljnjih korakov digitalne preobrazbe bo dosežena s finančnimi instrumenti, ki bodo uporabili Program InvestEU.

PRILOGA II

MERLJIVI KAZALNIKI ZA SPREMLJANJE IZVAJANJA IN ZA POROČANJE O NAPREDKU PROGRAMA PRI DOSEGANJU NJEGOVIH SPECIFIČNIH CILJEV**Specifični cilj 1 – Visokozmogljivostno računalništvo**

- 1.1 Število skupno naročenih infrastruktur visokozmogljivostnega računalništva
- 1.2 Uporaba eksaravenskih in post-eksaravenskih računalnikov skupaj in po različnih skupinah deležnikov (univerze, MSP itd.)

Specifični cilj 2 – Umetna inteligenca

- 2.1 Skupni znesek sovlaganja v zmogljivosti za preizkušanje in poskuse
- 2.2 Uporaba skupnih evropskih knjižnic ali vmesnikov do knjižnic algoritmov, uporaba skupnega evropskega podatkovnega prostora in uporaba zmogljivosti za preizkušanje in poskuse v zvezi z ukrepi iz te uredbe
- 2.3 Število primerov, v katerih se organizacije zaradi Programa odločijo, da bodo vključile umetno inteligenco v svoje izdelke, postopke ali storitve

Specifični cilj 3 – Kibernetska varnost in zaupanje

- 3.1 Število skupno naročenih infrastruktur ali orodij za kibernetsko varnost ali obojega ⁽¹⁾
- 3.2 Število uporabnikov in uporabniških skupnosti, ki imajo dostop do evropskih zmogljivosti za kibernetsko varnost

Specifični cilj 4 – Napredne digitalne veščine

- 4.1 Število oseb, ki so bile v okviru Programa usposobljene za pridobitev naprednih digitalnih veščin
- 4.2 Število podjetij, zlasti MSP, ki imajo težave pri zaposlovanju strokovnjakov za IKT
- 4.3 Število ljudi, ki poročajo o boljšem stanju na področju zaposlovanja po koncu usposabljanja, ki ga podpira Program

Specifični cilj 5 – Uvajanje in optimalna uporaba digitalnih zmogljivosti ter interoperabilnost

- 5.1 Prezemanje digitalnih javnih storitev
- 5.2 Zelo digitalno intenzivna podjetja
- 5.3 Obseg uskladitve nacionalnih okvirov interoperabilnosti z evropskim okvirom interoperabilnosti
- 5.4 Število podjetij in subjektov javnega sektorja, ki uporabljajo storitve evropskih digitalnih inovacijskih stičišč

⁽¹⁾ „Infrastrukture“ običajno pomeni infrastrukturo za raziskave ali preizkuse, kot so testne platforme, virtualni poligoni za kibernetsko varnost ali računalniške/komunikacijske zmogljivosti. To lahko vključuje samo podatke in/ali programsko opremo ali tudi fizične zmogljivosti.

„Orodje“ običajno pomeni fizično napravo in/ali programsko opremo/algoritem, ki se uporablja za povečanje varnosti sistemov IKT. Na primer programska oprema za odkrivanje vdorov ali podatkovni viri, ki omogočajo situacijsko zavedanje glede kritičnih infrastruktur.

Uredba o strokovnem centru za kibernetsko varnost dopušča vse vrste javnih naročil, ne samo skupna javna naročila, in sicer s strani Evropskega industrijskega, tehnološkega in raziskovalnega strokovnega centra za kibernetsko varnost kot organa Unije, s strani drugih s pomočjo nepovratnih sredstev Unije ali s strani več strank.

PRILOGA III

SINERGIJE Z DRUGIMI PROGRAMI UNIJE

1. Sinergije z Obzorjem Evropa zagotavljajo, da:

- (a) se vrste ukrepov, ki se podprejo, njihovi pričakovani rezultati in njihova logika pomoči med programoma razlikujejo in dopolnjujejo, čeprav se več tematskih področij, ki jih obravnavata Program in Obzorje Evropa, sklada;
- (b) bodo z Obzorjem Evropa obsežno podprte raziskave, tehnološki razvoj, predstavitve, pilotno izvajanje, potrditev koncepta, preizkušanje in inovacije, vključno s predkomercialnim uvajanjem inovativnih digitalnih tehnologij, zlasti z:
 - (i) namenskim proračunom iz stebra „Globalni izzivi in evropska industrijska konkurenčnost“ za sklop „Digitalno področje, industrija in vesolje“ za razvoj omogočitvenih tehnologij (umetna inteligenca in robotika, internet naslednje generacije, visokozmogljivostno računalništvo in velepodatki, ključne digitalne tehnologije, ki združujejo digitalne tehnologije z drugimi tehnologijami);
 - (ii) podporo raziskovalnim infrastrukturam v okviru stebra „Odlična znanost“;
 - (iii) povezovanjem digitalnega z vsemi globalnimi izzivi (zdravje, varnost, energija in mobilnost, podnebje itd.) ter
 - (iv) podporo širjenju prebojnih inovacij v okviru stebra „Inovativna Evropa“ (od katerih bodo mnoge združevale digitalne in fizične tehnologije);
- (c) bo Program vlagal v:
 - (i) graditev digitalnih zmogljivosti na področju visokozmogljivostnega računalništva, umetne inteligence, tehnologij porazdeljenih evidenc (npr. veriženje podatkovnih blokov), kibernetске varnosti in naprednih digitalnih veščin ter
 - (ii) nacionalno, regionalno in lokalno uvajanje z okvirom Unije za digitalne zmogljivosti in najnovejše digitalne tehnologije na področjih javnega interesa (kot so zdravstvo, javna uprava, pravosodje in izobraževanje) ali nedelovanja trga (kot je digitalizacija podjetij, zlasti MSP);
- (d) so zmogljivosti in infrastrukture Programa na voljo raziskovalni in inovacijski skupnosti, vključno z ukrepi, podprtimi z Obzorjem Evropa, kot so preizkušanje, poskusi in predstavitve v vseh sektorjih in disciplinah;
- (e) bo z dozorevanjem razvoja novih digitalnih tehnologij v Obzorju Evropa te tehnologije postopoma prevzemal in uvajal Program;
- (f) se pobude iz Obzorja Evropa za razvoj učnih načrtov za večine in kompetence, vključno s tistimi, ki se izvajajo v kolokacijskih centrih skupnosti znanja in inovacij EIT, dopolnjujejo z graditvijo zmogljivosti v naprednih digitalnih veščinah, podprtih s Programom;
- (g) se vzpostavijo močni koordinacijski mehanizmi načrtovanja in izvajanja, pri čemer se kolikor mogoče uskladijo vsi postopki za oba programa. Njune strukture upravljanja bodo vključevale vse zadevne službe Komisije.

2. Sinergije s programi Unije v okviru deljenega upravljanja, vključno z ESRR, ESS+, Evropskim kmetijskim skladom za razvoj podeželja ter Evropskim skladom za pomorstvo, ribištvo in akvakulturo, zagotavljajo, da:

- (a) se ureditve za dodatno financiranje iz programov Unije v okviru deljenega upravljanja in Programa uporabljajo za podporo ukrepom, ki povezujejo pametne specializacije in podporo digitalni preobrazbi evropskega gospodarstva in družbe;
- (b) ESRR prispeva k razvoju in krepitvi regionalnih in lokalnih inovacijskih ekosistemov, industrijski preobrazbi ter digitalni preobrazbi družbe in javne uprave, s tem pa spodbuja tudi izvajanje Talinske deklaracije o e-upravi. To vključuje podporo digitalni transformaciji industrije in prevzemanju rezultatov ter uvajanje novih tehnologij in inovativnih rešitev. Program bo dopolnil in podpiral nadnacionalno mreženje in kartiranje digitalnih zmogljivosti, da bodo dostopne za MSP in da bodo interoperabilne rešitve informacijske tehnologije dostopne za vse regije Unije.

3. Sinergije z Instrumentom za povezovanje Evrope zagotavljajo, da:
 - (a) se Program osredotoča na graditev digitalnih zmogljivosti in infrastrukture velikega obsega na področjih visokozmogljivostnega računalništva, umetne inteligence, kibernetne varnosti in naprednih digitalnih veščin, ki so namenjeni za široko prevzemanje in uvajanje v Evropi ključnih obstoječih ali preizkušenih inovativnih digitalnih rešitev v okviru Unije na področjih javnega interesa ali nedelovanja trga. Program se večinoma izvaja z usklajenimi in strateškimi naložbami z državami članicami, zlasti s skupnimi javnimi naročili, v digitalne zmogljivosti za souporabo po vsej Evropi in v ukrepe na ravni Unije, ki podpirajo interoperabilnost in standardizacijo kot del razvoja digitalnega enotnega trga;
 - (b) se zmogljivosti in infrastrukture Programa dajo na voljo za uvajanje novih inovativnih tehnologij in rešitev na področju mobilnosti in prometa. Instrument za povezovanje Evrope podpira širjenje in uvajanje inovativnih novih tehnologij in rešitev na področju mobilnosti in prometa;
 - (c) se vzpostavijo koordinacijski mehanizmi, zlasti prek ustreznih struktur upravljanja.
 4. Sinergije s programom InvestEU zagotavljajo, da:
 - (a) je v skladu z Uredbo (EU) 2021/523 podpora priskrbljena s tržnim financiranjem, vključno z uresničevanjem ciljev politik v okviru Programa; tako tržno financiranje se lahko kombinira z nepovratnimi sredstvi;
 - (b) se podjetjem olajša dostop do finančnih instrumentov s podporo iz evropskih digitalnih inovacijskih stičišč.
 5. Sinergije s programom Erasmus+ zagotavljajo, da:
 - (a) Program podpira razvoj in pridobivanje naprednih digitalnih veščin, potrebnih za uvedbo vrhunskih tehnologij, kot sta umetna inteligenca ali visokozmogljivostno računalništvo, v sodelovanju z ustreznimi panogami;
 - (b) del programa Erasmus+, namenjen naprednim znanjem in spretnostim prek izkušenj z mobilnostjo dopolnjuje ukrepe iz Programa za pridobivanje znanj in spretnosti na vseh področjih in na vseh ravneh.
 6. Sinergije s programom Ustvarjalna Evropa, vzpostavljenim z uredbo Evropskega parlamenta in Sveta, zagotavljajo, da:
 - (a) sklop MEDIA v okviru programa Ustvarjalna Evropa podpira pobude, ki imajo lahko dejanski učinek na kulturne in ustvarjalne sektorje po vsej Evropi in pomagajo pri njihovem prilagajanju digitalni preobrazbi;
 - (b) Program med drugim omogoča ustvarjalcem, ustvarjalni industriji in kulturnemu sektorju v Evropi dostop do najsodobnejših digitalnih tehnologij, od umetne inteligence do naprednega računalništva.
 7. Sinergije se zagotovijo tudi z drugimi programi in pobudami Unije na področju kompetenc in veščin.
-